

Νομολογία σχετικά με την έμφυλη βία κατά των γυναικών

Νομολογία σχετικά με την έμφυλη βία κατά των γυναικών

Ανάλυση νομολογίας από την περίοδο 2020-2024

Φεβρουάριος 2025

Ούτε ο Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAΑ) ούτε οποιοδήποτε πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματος του EUAΑ ευθύνεται για ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην παρούσα έκδοση.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2025

PDF BZ-01-25-012-EL-N ISBN 978-92-9418-093-3 doi: 10.2847/5042625

© Οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Άσυλο (EUAΑ), 2025

Φωτογραφία εξωφύλλου/εικονογράφηση: © [poco_bw/Adobe Stock](https://www.poco_bw.com/)

Η αναπαραγωγή επιτρέπεται εφόσον αναφέρεται η πηγή. Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν υπόκειται στους κανόνες του EUAΑ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, πρέπει να ζητείται απευθείας η άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Περιεχόμενα

Σημείωση.....	4
Εισαγωγή.....	5
Κυριότερα σημεία.....	6
1. Διεθνές νομικό πλαίσιο	8
2. Αξιολόγηση του φύλου ως χαρακτηριστικού για τον προσδιορισμό ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας	10
2.1. Νομολογία του ΔΕΕ που καθορίζει πρότυπα σχετικά με την αξιολόγηση του φύλου ως ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.....	11
Έμφυλη βία (γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας)	11
Γυναίκες και κορίτσια που ταυτίζονται με τη θεμελιώδη αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών μετά την παραμονή τους σε κράτος μέλος	13
Μέτρα που εισάγουν διακρίσεις και επιβάλλονται από το κράτος, τα οποία συνιστούν σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισοδυναμούν με δίωξη.....	15
2.2. Εθνικές αποφάσεις σχετικά με άλλα προφίλ κινδύνου.....	19
Γυναίκες που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον καταναγκαστικό γάμο ...	19
Διαζευγμένες γυναίκες	22
Θύματα σεξουαλικής βίας.....	22
Γυναίκες κατηγορούμενες για μαγεία	23
Γυναίκες που έχουν υποβληθεί σε παράνομη άμβλωση	23
Γυναίκες και κορίτσια που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον ΑΓΓΟ	24
3. Επικουρική προστασία.....	28
3.1. Τυποποιητική νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με την αξιολόγηση της έμφυλης βίας ως σοβαρής βλάβης.....	28
3.2. Εθνικές αποφάσεις	28
3.3. Το φύλο αυξάνει τον κίνδυνο αδιάκριτης βίας.....	30
4. Αξιοπιστία και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων	32
4.1. Βάρος της απόδειξης και καθήκον συνεργασίας.....	32
4.2. Χρήση των πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής.....	35
4.3. Αξιολόγηση της αναγκαιότητας προφορικής ακρόασης	37
4.4. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στην περίπτωση παντρεμένων ζευγαριών.....	38
5. Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις για γυναίκες αιτούσες.....	39
5.1. Αξιολόγηση της ανάγκης για ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις.....	40
5.2. Είδος διαδικασίας.....	41
5.3. Παροχή γυναίκας διερμηνέα και χειριστή υποθέσεων	43
5.4. Πρόσβαση σε ιατρική εξέταση	44
Πηγές	45

Σημείωση

Οι υποθέσεις που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση αντλούνται από τη [βάση δεδομένων της νομολογίας του EUAA](#), η οποία περιέχει περιλήψεις των αποφάσεων που σχετίζονται με τη διεθνή προστασία και εκδίδονται από τα εθνικά δικαστήρια των χωρών της ΕΕ+ (κράτη μέλη της ΕΕ, Ισλανδία, Νορβηγία και Ελβετία), το Δικαστήριο της ΕΕ (ΔΕΕ) και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).

Η δημόσια βάση δεδομένων λειτουργεί ως κεντρική πλατφόρμα για τις εξελίξεις της νομολογίας που σχετίζεται με το άσυλο, και οι υποθέσεις είναι διαθέσιμες στις [Τελευταίες επικαιροποιήσεις](#) (τελευταίες δέκα υποθέσεις ανά ημερομηνία καταχώρισης), στο [Ευρετήριο υποθέσεων](#) (όλες οι καταχωρισμένες υποθέσεις παρουσιάζονται χρονολογικά ανά ημερομηνία έκδοσης) και στη [Σελίδα αναζήτησης](#). Η βάση δεδομένων περιλαμβάνει επίσης μια επισκόπηση των [Συστημάτων προσφυγών ασύλου](#) σε όλες τις χώρες της ΕΕ+ και μια σελίδα [Δημοσιεύσεις](#) για θεματικές εκθέσεις, αναλύσεις και επισκοπήσεις της νομολογίας που σχετίζονται με διάφορα θέματα ασύλου.

Για να εγγραφείτε στην τριμηνιαία επισκόπηση της νομολογίας του EUAA σχετικά με το άσυλο, χρησιμοποιήστε αυτόν τον σύνδεσμο:

<https://caselaw.euaa.europa.eu/pages/subscribe.aspx>

Για την αναπαραγωγή ή τη μετάφραση του συνόλου ή μέρους της παρούσας έκθεσης σε έντυπη, ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή, και για οποιαδήποτε άλλη πληροφορία, επικοινωνήστε με: caselawdb@euaa.europa.eu

Εισαγωγή

Η έμφυλη βία κατά των γυναικών εξακολουθεί να αποτελεί ένα καίριο ζήτημα, αναγκάζοντας τις γυναίκες να εγκαταλείπουν τις χώρες τους και να αναζητούν διεθνή προστασία. Ταυτόχρονα, οι χώρες της ΕΕ+ εξακολουθούν να βελτιώνουν τις διασφαλίσεις για τις γυναίκες και τα κορίτσια στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου μέσω πολιτικών, νομοθετικών, θεσμικών και δικαστικών εξελίξεων. Οι βασικές αυτές εξελίξεις είναι διαθέσιμες στην [Έκθεση για το άσυλο 2024](#). Μια πιο ευαίσθητη προσέγγιση του ασύλου με βάση το φύλο προωθήθηκε επίσης από το ΔΕΕ το 2024 σε τρεις αποφάσεις-ορόσημο.

Η νομολογία σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο καταδεικνύει μια σαφή στροφή προς την αναγνώριση του φύλου ως λόγου δίωξης, επιτρέποντας στις γυναίκες που έχουν πέσει θύματα ή διατρέχουν κίνδυνο έμφυλης βίας να τους χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα, που στηρίζεται τις περισσότερες φορές στην ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951. Ενώ αναγνωρίζουν ότι η έμφυλη βία μπορεί να συνιστά σοβαρή βλάβη, άλλα εθνικά δικαστήρια παρέχουν επικουρική προστασία.

Η παρούσα έκθεση παρουσιάζει το νομικό πλαίσιο για την καλύτερη κατανόηση της νομολογίας σχετικά με την έμφυλη βία κατά των γυναικών. Στη συνέχεια, παρουσιάζεται η νομολογία σχετικά με την αξιολόγηση του φύλου ως χαρακτηριστικού για τον προσδιορισμό μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, ιδίως όσον αφορά την έμφυλη βία, τις γυναίκες που ταυτίζονται με την αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών έχοντας διαμείνει σε κράτος μέλος της ΕΕ, τα μέτρα που επιβάλλονται από το κράτος και εισάγουν διακρίσεις, τις γυναίκες που προσπαθούν να ξεφύγουν από καταναγκαστικό γάμο, τις διαζευγμένες γυναίκες, γυναίκες που κατηγορούνται για μαγεία, τα θύματα σεξουαλικής βίας, τις γυναίκες που έχουν υποστεί παράνομη άμβλωση και τις γυναίκες και τα κορίτσια που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων. Περιλαμβάνει τη νομολογία σχετικά με την αξιολόγηση των γεγονότων και των περιστάσεων από τις αρχές ασύλου και την κρίσιμη ανάγκη εφαρμογής ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων για τις ευάλωτες γυναίκες, ώστε να μπορούν να συμμετέχουν αποτελεσματικά στη διαδικασία.

Η νομολογία που περιλαμβάνεται στην παρούσα έκθεση καλύπτει την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2020 έως 4 Οκτωβρίου 2024 και δεν είναι σε καμία περίπτωση εξαντλητική. Η νομολογία σχετικά με τις γυναίκες που είναι θύματα εμπορίας ανθρώπων δεν εξετάζεται, καθώς το θέμα καλύπτεται εκτενώς στην ενημερωτική έκθεση του EUAA αριθ. 21 για την κατάσταση σχετικά με τα [θύματα εμπορίας ανθρώπων στον τομέα του ασύλου και της υποδοχής](#) (Αύγουστος 2024). Επίσης, για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα επιχειρησιακά πρότυπα και τους δείκτες που αφορούν θέματα που σχετίζονται με αιτούντες που βρίσκονται σε κατάσταση ευαλωτότητας κατά την παροχή ασύλου και την υποδοχή, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών θυμάτων έμφυλης βίας, βλ. το έγγραφο του EUAA με τίτλο [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception - Operational Standards and Indicators](#) (Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ευαλωτότητα στο άσυλο και την υποδοχή - Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες) (Μάιος 2024). Ο EUAA έχει επίσης αναπτύξει χρήσιμα εργαλεία για την αναγνώριση των ευάλωτων αιτούντων, όπως το [εργαλείο για την αναγνώριση ατόμων με ειδικές ανάγκες \(IPSN\)](#) και το [εργαλείο για την αξιολόγηση των ειδικών αναγκών και της ευαλωτότητας \(SNVA\)](#).

Κυριότερα σημεία

- Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) προώθησε μια πιο ευαίσθητη ως προς τη διάσταση του φύλου προσέγγιση όσον αφορά το άσυλο το 2024. Εδραιώθηκε ρητά στην υπόθεση [WS κατά Κρατικής Υπηρεσίας για τους Πρόσφυγες υπό το Υπουργικό Συμβούλιο \(SAR\)](#) (C-621/21, 16 Ιανουαρίου 2024) ότι οι γυναίκες που διατρέχουν κίνδυνο να υποστούν έμφυλη βία μπορεί να είναι επιλέξιμες για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα λόγω της ιδιότητας μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας. Το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι το φύλο είναι ένα έμφυτο χαρακτηριστικό που πληροί το πρώτο κριτήριο για την ιδιότητα μέλους κοινωνικής ομάδας και ότι οι γυναίκες στο σύνολό τους μπορούν να τύχουν διεθνούς προστασίας, όπως και οι ομάδες γυναικών που έχουν ένα πρόσθετο κοινό χαρακτηριστικό.
- Στην ίδια υπόθεση, το ΔΕΕ διευκρίνισε ότι πράξεις βίας, όπως τα εγκλήματα τιμής, ο καταναγκαστικός γάμος και η έμφυλη βία, μπορούν να συνιστούν σοβαρή βλάβη βάσει του άρθρου 15 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου (ΟΕΑΑ), εξαιτίας των οποίων το άτομο πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης του καθεστώτος επικουρικής προστασίας. Η απόφαση υπογράμμισε επίσης ότι η σοβαρή βλάβη περιλαμβάνει όχι μόνο πράξεις από κρατικές αρχές αλλά και από μη κρατικούς φορείς, εφόσον το κράτος δεν είναι σε θέση ή δεν επιθυμεί να προσφέρει προστασία.
- Στην υπόθεση [K και L κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας](#) (C-646/21 της 11ης Ιουνίου 2024), το ΔΕΕ έκρινε ότι οι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων, που ταυτίζονται με τη θεμελιώδη αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών κατά τη διάρκεια της παραμονής τους σε κράτος μέλος, μπορεί να ανήκουν σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα που μπορεί να αντιμετωπίσει διώξεις, ανάλογα με τις συνθήκες στη χώρα καταγωγής. Αυτό θα συνιστούσε λόγο για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα.
- Στην υπόθεση [AH \(C-608/22\), FN \(C-609/22\) κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου \(BFA\)](#) (4 Οκτωβρίου 2024), το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι δεν είναι απαραίτητη η διενέργεια ατομικής εκτίμησης κινδύνου όταν η σώρευση κρατικών μέτρων που εισάγουν διακρίσεις και εφαρμόζονται σκόπιμα και συστηματικά ισοδυναμούν με πράξεις δίωξης, και ότι η προστασία των προσφύγων μπορεί να χορηγηθεί μόνο μετά τον προσδιορισμό του φύλου και της ιθαγένειας. Ήδη πριν από την εν λόγω απόφαση, οι εθνικές αρχές είχαν προσαρμόσει τις πολιτικές τους σύμφωνα με το έγγραφο του ΕΥΑΑ με τίτλο [Οδηγός χώρας: Αφγανιστάν](#), ο οποίος εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2023. Η [νομολογία](#) διαφόρων χωρών της ΕΕ+ κατέληξε σε μεγάλο βαθμό στο ίδιο συμπέρασμα, οριοθετώντας μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα Αφγανών γυναικών και κοριτσιών.

- Πρόσφατες δικαστικές αποφάσεις υπογραμμίζουν το καθήκον των αρχών να διερευνούν και να αξιολογούν διεξοδικά τις αιτήσεις ασύλου, ιδίως σε περιπτώσεις που αφορούν την έμφυλη βία. Στην υπόθεση [WS](#), το ΔΕΕ τόνισε τη σημασία της συλλογής πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής (ΠΧΚ) όσον αφορά τη θέση των γυναικών ενώπιον του νόμου, τα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματά τους, τα πολιτισμικά και κοινωνικά ήθη της χώρας και τις συνέπειες της μη τήρησής τους, την επικράτηση συγκεκριμένων πρακτικών, τη συχνότητα και τις μορφές καταγγελλόμενης βίας κατά των γυναικών, τα μέσα προστασίας που έχουν στη διάθεσή τους, τις κυρώσεις που επιβάλλονται στους δράστες και τους κινδύνους που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν εάν επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής. Τα εθνικά δικαστήρια τόνισαν επίσης τη χρήση ΠΧΚ και μια προσέγγιση που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου κατά την αξιολόγηση της δυνατότητας εσωτερικής μετεγκατάστασης και τη χρήση των ΠΧΚ κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσφυγής για την αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης των γυναικών στη χώρα καταγωγής.
- Τα δικαστήρια στην Κύπρο, την Ιταλία, την Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες και τη Σλοβενία [τόνισαν](#) ότι οι αρχές ασύλου πρέπει να παρέχουν επαρκή έρευνα και αιτιολόγηση, χρησιμοποιώντας αξιόπιστες και επικαιροποιημένες ΠΧΚ για την αξιολόγηση της κατάστασης στη χώρα και την περιοχή καταγωγής των αιτούντων, με ιδιαίτερη έμφαση στην έμφυλη βία και τις βλάβες που προκαλούνται λόγω αυτής. Οι εν λόγω αποφάσεις τονίζουν την υποχρέωση των αρχών να συνεργάζονται με τους αιτούντες για την τεκμηρίωση των ισχυρισμών τους, αντί να μεταθέτουν ολόκληρο το βάρος της απόδειξης στον αιτούντα.
- Αρκετά εθνικά δικαστήρια, μεταξύ άλλων στη Φινλανδία, την Ελλάδα, την Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες και την Πορτογαλία, έχουν ακυρώσει αποφάσεις των αρχών ασύλου επειδή δεν αξιολόγησαν την ανάγκη ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων για ευάλωτες γυναίκες που είναι θύματα έμφυλης βίας. Οι [υποθέσεις](#) ανέδειξαν την ανάγκη μεταφοράς των ευάλωτων γυναικών από τη διαδικασία στα σύνορα ή την ταχεία διαδικασία στην τακτική διαδικασία χορήγησης ασύλου, παροχής γυναίκας διερμηνέα και γυναίκας χειριστή της υπόθεσης και παροχής πρόσβασης σε ιατρική εξέταση για την τεκμηρίωση ενδείξεων βασανισμού.

1. Διεθνές νομικό πλαίσιο

Κύριες πράξεις

Το διεθνές νομικό πλαίσιο για την αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου που σχετίζονται με έμφυλη βία βασίζεται σε βασικές συνθήκες και συμβάσεις που αποσκοπούν στην προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και στη διασφάλιση της ισότητας των φύλων. Κεντρικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό διαδραματίζει η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διακρίσεων κατά των γυναικών ([CEDAW](#)), η οποία ορίζει και απαγορεύει τις διακρίσεις κατά των γυναικών σε όλους τους τομείς της ζωής.¹

Η CEDAW συμπληρώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από τη [Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση](#), η οποία προβλέπει ότι η ισότητα μεταξύ γυναικών και ανδρών αποτελεί θεμελιώδη αξία της ΕΕ (άρθρο 2) και τον [Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#), στον οποίο κατοχυρώνονται οι αρχές της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ισότητας γυναικών και ανδρών (άρθρα 21 και 23).

Επιπλέον, η Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας (η [Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης](#), 2011) τονίζει μια προσέγγιση ευαίσθητη προς τη διάσταση του φύλου και για τους πέντε λόγους προστασίας των προσφύγων (άρθρο 60 παράγραφος 2), επισημαίνοντας ότι η έμφυλη βία κατά των γυναικών μπορεί να αναγνωριστεί ως μια μορφή δίωξης, η οποία δικαιολογεί την προστασία των προσφύγων, και ως μορφή σοβαρής βλάβης, **που οδηγεί στη χορήγηση συμπληρωματικής/επικουρικής προστασίας** (άρθρα 60 και 61).² Ορίζει επίσης τη βία κατά των γυναικών [άρθρο 3 στοιχείο α)], επεκτείνοντας τον ορισμό της CEDAW με τη συμπερίληψη της «οικονομικής βλάβης» και τον ορισμό της «βίας κατά των γυναικών που βασίζεται στο φύλο» [άρθρο 3 στοιχείο δ)]. Η πράξη αυτή είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση των πράξεων δίωξης με βάση το φύλο.

Το 2011, η αναδιατυπωμένη [οδηγία για τις ελάχιστες απαιτήσεις ασύλου](#) (ΟΕΑΑ) συμπεριέλαβε το φύλο ως λόγο δίωξης και την ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη το φύλο κατά την αξιολόγηση της αίτησης ασύλου. Το άρθρο 4 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ αναφέρει ρητά το φύλο ως προσωπική κατάσταση που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την

¹ Σύμφωνα με το άρθρο 1 της CEDAW, ο όρος «διακρίσεις κατά των γυναικών» αφορά κάθε διαχωρισμό, εξαίρεση ή περιορισμό που βασίζεται στο φύλο και που έχει σαν αποτέλεσμα ή σκοπό να διακυβεύσει ή να καταστρέψει τη με βάση την ισότητα ανδρών και γυναικών αναγνώριση, απόλαυση ή άσκηση από τις γυναίκες, ανεξαρτήτως της οικογενειακής τους κατάστασης, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών στον πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό και αστικό τομέα ή σε κάθε άλλο τομέα.

² Το άρθρο 60 (Αιτήματα ασύλου με βάση το φύλο) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης ορίζει ότι:

1. Τα Μέρη λαμβάνουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν ότι η βασιζόμενη στο φύλο βία κατά γυναικών δύναται να αναγνωριστεί **ως μια μορφή δίωξης** υπό την έννοια του άρθρου 1, Α(2) της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων **καθώς και ως σοβαρή μορφή βλάβης που οδηγεί στη χορήγηση συμπληρωματικής/επικουρικής προστασίας**.
2. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι καθένας από τους λόγους της Σύμβασης ερμηνεύεται λαμβάνοντας υπόψη την ισότητα των φύλων και ότι όπου έχει καθιερωθεί ότι η εκδίωξη για την οποία υφίσταται φόβος οφείλεται σε έναν ή περισσότερους από αυτούς τους λόγους, οι αιτούντες θα πρέπει να λαμβάνουν την ιδιότητα του πρόσφυγα σύμφωνα με τα εφαρμοστέα σχετικά κείμενα.
3. Τα Μέρη θα λάβουν τα αναγκαία νομοθετικά ή άλλα μέτρα προκειμένου να αναπτύξουν ευαίσθητες προς το φύλο διαδικασίες υποδοχής και υποστηρικτικές υπηρεσίες για τους αιτούντες άσυλο, καθώς και κατευθυντήριες οδηγίες και διαδικασίες ασύλου ευαίσθητες προς το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα και της αίτησης παροχής διεθνούς προστασίας.

αξιολόγηση μιας αίτησης διεθνούς προστασίας, ενώ το άρθρο 9 παράγραφος 2 στοιχείο στ) χαρακτηρίζει τις πράξεις που σχετίζονται με το φύλο ως πράξεις δίωξης όταν πληρούνται άλλες νομικές προϋποθέσεις. Το άρθρο 10 στοιχείο δ) ορίζει ρητά ότι το φύλο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά τον καθορισμό ενός από τους λόγους χορήγησης διεθνούς προστασίας, δηλαδή της ιδιότητας μέλους συγκεκριμένης κοινωνικής ομάδας, ή κατά τον προσδιορισμό ενός χαρακτηριστικού αυτής της ομάδας.

Η αναδιατυπωμένη [οδηγία για τις διαδικασίες ασύλου](#) (2013) αναφέρει το φύλο ως λόγο για τη χορήγηση ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων (αιτιολογική σκέψη 29) και ζητεί τη συμπερίληψη στις διαδικασίες εξέτασης μιας προσέγγισης που λαμβάνει υπόψη τη διάσταση του φύλου (αιτιολογική σκέψη 32).

Τέλος, η [οδηγία της ΕΕ για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας](#) (2024/1385) της 14ης Μαΐου 2024 υπογραμμίζει ότι η βία κατά των γυναικών μπορεί να επιδεινωθεί όταν συνδυάζεται με διακρίσεις λόγω φύλου, μεταξύ άλλων και για τις γυναίκες που ζητούν διεθνή προστασία.³ Η οδηγία απαιτεί πρόσθετα μέτρα για τον εντοπισμό των αναγκών προστασίας και υποστήριξης ενός θύματος, εκτός από την εξειδικευμένη κατάρτιση του προσωπικού.

Όλες αυτές οι πράξεις μαζί διέπουν την προστασία των γυναικών που διαφεύγουν από διώξεις και βία, εξασφαλίζοντας την αναγνώριση και την προστασία των δικαιωμάτων τους.

Σύμφωνα με το νέο σύμφωνο για τη μετανάστευση και το άσυλο που τέθηκε σε ισχύ στις 11 Ιουνίου 2024 και θα τεθεί σε εφαρμογή έπειτα από 2 έτη, οι διατάξεις του [κανονισμού για τις απαιτήσεις αναγνώρισης](#) είναι παρόμοιες με εκείνες της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ. Ωστόσο, το φύλο κυριαρχεί περισσότερο στις αιτιολογικές σκέψεις του κανονισμού (βλ. αιτιολογικές σκέψεις 37, 40, 41 και 42) απ' ό,τι στις αιτιολογικές σκέψεις της οδηγίας.

Και τα 27 κράτη μέλη της ΕΕ έχουν επικυρώσει ή προσχωρήσει στη CEDAW⁴, ενώ δεν έχουν επικυρώσει όλα τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης.⁵ Το 2023, η ΕΕ προσχώρησε στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης στους τομείς της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις, του ασύλου και της *μη επαναπροώθησης*, οπότε η αναδιατυπωμένη ΟΕΑΑ πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με την CEDAW και τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης (βλ. ΔΕΕ, [WS](#) (C-621/21, 16 Ιανουαρίου 2024).

³ Η **αιτιολογική σκέψη 6** της οδηγίας (ΕΕ) 2024/1385 αναφέρει ότι «η βία κατά των γυναικών και η εξ οικείων βία μπορούν να επιδεινωθούν όταν διασταυρώνονται με διακρίσεις λόγω φύλου σε συνδυασμό με οποιονδήποτε άλλο λόγο ή λόγους διάκρισης (...) δηλαδή η φυλή, το χρώμα, η εθνοτική καταγωγή ή κοινωνική προέλευση, τα γενετικά χαρακτηριστικά, η γλώσσα, η θρησκεία ή οι πεποιθήσεις, τα πολιτικά ή άλλα φρονήματα, η ιδιότητα μέλους εθνικής μειονότητας, η περιουσιακή κατάσταση, η γέννηση, η αναπηρία, η ηλικία ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός («διατομεακές διακρίσεις»). Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα θύματα που πλήττονται από τις εν λόγω διατομεακές διακρίσεις, θεσπίζοντας ειδικά μέτρα (...) ιδίως όσον αφορά την ατομική αξιολόγηση για τον εντοπισμό των αναγκών προστασίας των θυμάτων, την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης στα θύματα και την κατάρτιση και ενημέρωση των επαγγελματιών που ενδέχεται να έρθουν σε επαφή με τα θύματα.

Η **αιτιολογική σκέψη 71** χαρακτηρίζει τις «μετανάστριες που δεν διαθέτουν επίσημα έγγραφα, αιτούσες την παροχή διεθνούς προστασίας, γυναίκες που προσπαθούν να ξεφύγουν από ένοπλες συγκρούσεις» ως «θύματα που πλήττονται από διατομεακές διακρίσεις (που) διατρέχουν αυξημένο κίνδυνο να υποστούν βία».

⁴ Βλ. τον κατάλογο των κρατών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της CEDAW εδώ:

<https://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw20/list.htm>

⁵ Βλ. τον κατάλογο των επικυρώσεων εδώ: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=signatures-by-treaty&treatynum=210>

2. Αξιολόγηση του φύλου ως χαρακτηριστικού για τον προσδιορισμό ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας

Παρόλο που το φύλο δεν προσδιορίζεται ως ένας από τους λόγους δίωξης που προβλέπονται στη Σύμβαση του 1951 για τους πρόσφυγες και στον ορισμό του πρόσφυγα σύμφωνα με το άρθρο 2 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ, η επιλεξιμότητα για την παροχή διεθνούς προστασίας με βάση ισχυρισμούς που σχετίζονται με το φύλο μπορεί να διαπιστωθεί όταν το φύλο αξιολογείται ως χαρακτηριστικό για να προσδιοριστεί αν ο αιτών ανήκει σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα.

Ορισμοί της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας

Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR) όρισε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ως «μια ένωση προσώπων που συνδέονται με ένα κοινό χαρακτηριστικό, άλλο από το φόβο δίωξης ή που αντιμετωπίζονται ως ομάδα από την κοινωνία. Το χαρακτηριστικό είναι συχνά έμφυτο, αναλλοίωτο ή θεμελιώδες για την ταυτότητα, τη συνείδηση ή την άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των μελών της».¹

Παρόμοιος ορισμός παρέχεται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ, το οποίο εισάγει δύο σωρευτικές προϋποθέσεις προκειμένου μια ομάδα να θεωρείται ότι αποτελεί ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα:

- “i) τα μέλη της ομάδας αυτής έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί ή έχουν από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει και
- ii) η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο.

Το ίδιο άρθρο τονίζει ότι «[λ]αμβάνονται δεόντως υπόψη πτυχές συνδεόμενες με το φύλο, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας του φύλου, κατά τον καθορισμό της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας ή τον προσδιορισμό χαρακτηριστικού αυτής της ομάδας». Ομοίως, η αιτιολογική σκέψη 30 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ ορίζει ότι, για τους σκοπούς του καθορισμού της ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη «θέματα που απορρέουν από το φύλο του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας φύλου και του γενετήσιου προσανατολισμού, τα οποία μπορεί να σχετίζονται με ορισμένες νομικές παραδόσεις και έθιμα, που οδηγούν επί παραδείγματι σε ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων, υποχρεωτική στέρωση ή υποχρεωτική αποβολή», στον βαθμό που συμβάλλουν στον βάσιμο φόβο του αιτούντος για δίωξη σε βάρος του.

Οι λόγοι δίωξης για την αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα δεν αλληλοαποκλείονται, καθώς μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται ανάλογα με τις ατομικές περιστάσεις του αιτούντος. Επομένως, δεν είναι ασυνήθιστο οι πράξεις δίωξης κατά μιας γυναίκας αιτούσας να

πραγματοποιούνται για άλλους συμβατικούς λόγους, όπως η θρησκεία ή τα πολιτικά φρονήματα της αιτούσας.

2.1. Νομολογία του ΔΕΕ που καθορίζει πρότυπα σχετικά με την αξιολόγηση του φύλου ως ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας

Το ΔΕΕ αποφάνθηκε επί τριών υποθέσεων-ορόσημο το 2024 σχετικά με την έμφυλη βία και τις διώξεις κατά των γυναικών, αποσαφηνίζοντας και επεκτείνοντας το πεδίο εφαρμογής και τη διαδικασία για τη χορήγηση προστασίας σε γυναίκες και κορίτσια. Οι υποθέσεις αφορούσαν τη σωματική, ψυχική και σεξουαλική βία, την ταύτιση με την αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών μετά από διαμονή στη χώρα υποδοχής και, τέλος, τα κρατικά μέτρα που εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των γυναικών. Στις αποφάσεις αυτές, το δικαστήριο αποφάνθηκε κατηγορηματικά ότι στις γυναίκες που διατρέχουν κίνδυνο έμφυλης βίας μπορεί να χορηγηθεί καθεστώς πρόσφυγα λόγω του φύλου τους.

Έμφυλη βία (γυναίκες θύματα ενδοοικογενειακής βίας)⁶

Στην υπόθεση [WS κατά Εθνικής Υπηρεσίας για τους Πρόσφυγες στο πλαίσιο του Συμβουλίου των Υπουργών \(SAR\)](#) (C-621/21) της 16ης Ιανουαρίου 2024, το ΔΕΕ επιβεβαίωσε ότι οι γυναίκες στο σύνολό τους ή ομάδες γυναικών που έχουν ένα κοινό χαρακτηριστικό μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα κατά την έννοια της αναδιατυπωμένης οδηγίας ΟΕΑΑ και μπορούν να λάβουν προστασία πρόσφυγα εάν εκτίθενται σε σωματική ή ψυχική βία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής και της ενδοοικογενειακής βίας, στη χώρα καταγωγής τους λόγω του φύλου τους.²

Η υπόθεση παραπέμφθηκε στο ΔΕΕ από το βουλγαρικό διοικητικό δικαστήριο της πόλης της Σόφιας και αφορούσε μια Τουρκάλα μουσουλμάνα γυναίκα με κουρδική καταγωγή, η οποία πήρε διαζύγιο από τον σύζυγό της. Διέφυγε από την Τουρκία επειδή η οικογένειά της την ανάγκασε να παντρευτεί και υπέστη ενδοοικογενειακή βία από τον σύζυγό της, με αποτέλεσμα να φοβάται για τη ζωή της.

Για πρώτη φορά, το ΔΕΕ εφάρμοσε τις διατάξεις του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ), το οποίο θέτει δύο σωρευτικές προϋποθέσεις για την αναγνώριση ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας στο πλαίσιο της έμφυλης βίας κατά των γυναικών. Το ΔΕΕ εξέτασε αν οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι οι γυναίκες στο σύνολό τους μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα ανάλογα με τη χώρα καταγωγής τους ή

⁶Η ενδοοικογενειακή βία ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο β) της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης ως όλες οι πράξεις σωματικής, σεξουαλικής, ψυχολογικής ή οικονομικής βίας οι οποίες συμβαίνουν εντός της οικογένειας ή οικογενειακής μονάδας ή μεταξύ πρώην ή νυν συζύγων ή συντρόφων, είτε ο δράστης διαμένει ή διέμενε στην ίδια κατοικία με το θύμα είτε όχι. Παρότι οι άνδρες μπορούν επίσης να πέσουν θύματα ενδοοικογενειακής βίας, το φαινόμενο είναι έντονα γυναικείο και πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες. Η ενδοοικογενειακή βία θεωρείται συχνά μορφή βίας κατά των γυναικών και, λόγω του προσωπικού χαρακτήρα της, πολλές εθνικές νομοθεσίες, καθώς και η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης [βλ. άρθρο 46 στοιχείο α)] αναγνωρίζουν την επιβαρυντική κατάσταση της βίας που διαπράττεται εντός της οικογένειας.

αν πρέπει να επικαλεστούν ένα πρόσθετο κοινό χαρακτηριστικό για να ανήκουν σε μια τέτοια ομάδα.

Το δικαστήριο έκρινε κατ' αρχάς ότι το ανήκειν στο γυναικείο φύλο συνιστά ένα εγγενές χαρακτηριστικό και, ως εκ τούτου, αρκεί για να μπορεί να γίνει δεκτό ότι πληρούται η πρώτη προϋπόθεση για τον χαρακτηρισμό μιας κοινωνικής ομάδας ως ιδιαίτερης. Το δικαστήριο επισήμανε επίσης ότι η διαφυγή από καταναγκαστικό γάμο μπορεί να θεωρηθεί «κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί» κατά την έννοια της πρώτης προϋπόθεσης.

Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, το δικαστήριο παρατήρησε ότι οι γυναίκες μπορεί να θεωρηθεί ότι έχουν ιδιαίτερη ταυτότητα που τις διακρίνει από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο, λόγω «των κοινωνικών, ηθικών ή νομικών κανόνων που επικρατούν στη χώρα καταγωγής τους». Το δικαστήριο διευκρίνισε ότι αυτό μπορεί να ισχύει και για τις γυναίκες που έχουν ένα πρόσθετο κοινό χαρακτηριστικό. Στην περίπτωση των γυναικών που εναντιώνονται στη σύναψη ενός εξαναγκαστικού γάμου και οι οποίες παραβιάζουν τον κοινωνικό κανόνα θέτοντας τέλος στον γάμο, το δικαστήριο υποστήριξε ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι ανήκουν σε κοινωνική ομάδα με ιδιαίτερη ταυτότητα στη χώρα καταγωγής τους, εάν, λόγω της συμπεριφοράς τους αυτής, έχουν στιγματιστεί και εισπράξει την αποδοκιμασία του περιβάλλοντος κοινωνικού τους χώρου, με συνέπεια να υφίστανται κοινωνικό αποκλεισμό ή βίαιες πράξεις.

Ως εκ τούτου, το δικαστήριο έκρινε ότι οι γυναίκες, στο σύνολό τους, μπορούν να θεωρηθούν ως «ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα», κατά την έννοια του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ, εάν στη χώρα προέλευσής τους, λόγω του φύλου τους, εκτίθενται σε σωματική ή ψυχική βία, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής βίας και της ενδοοικογενειακής βίας. Επιπλέον, το δικαστήριο έκρινε ότι πιο περιορισμένες ομάδες γυναικών που έχουν ένα πρόσθετο κοινό χαρακτηριστικό μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, για την οποία διώκονται και μπορούν να τύχουν προστασίας προσφύγων.

Σε εθνικό επίπεδο, αντιπροσωπευτική υπόθεση για το συγκεκριμένο προφίλ ήταν η υπόθεση [Χ κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#)³, της 29ης Απριλίου 2022, στην οποία αιτούσα από το ΕΛ Σαλβαδόρ υποστήριξε ότι υπέστη κακοποίηση και σωματική βία από τον πρώην σύζυγό της κατά τη διάρκεια του γάμου τους. Το Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών έκρινε ότι οι παντρεμένες γυναίκες στο ΕΛ Σαλβαδόρ που δεν είναι σε θέση να εγκαταλείψουν τη σχέση τους αποτελούν μια αναγνωρίσιμη, ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα που μπορεί να χρήζει διεθνούς προστασίας.

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Φινλανδίας χορήγησε προστασία σε Ρωσίδα από την Τσετσενία, η οποία υπήρξε θύμα ενδοοικογενειακής βίας στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#) της 25ης Μαΐου 2023.⁴ Το δικαστήριο παρέπεμψε στην έκθεση του ΕΥΑΑ με τίτλο [ΕΥΑΑ Country of Origin Information Report: Chechnya, Women, Marriage, Divorce and Child Custody](#) (Έκθεση πληροφοριών του ΕΥΑΑ για τη χώρα καταγωγής: Τσετσενία, γυναίκες, γάμος, διαζύγιο και επιμέλεια τέκνων) τον Σεπτέμβριο του 2014 και διαπίστωσε ότι η κατάσταση των διαζευγμένων γυναικών στην Τσετσενία είναι ιδιαίτερα δύσκολη λόγω της πίεσης που αντιμετωπίζουν προκειμένου να επιστρέψουν στον

πρώην σύζυγό τους, πέραν του κινδύνου να πέσουν θύματα εγκλημάτων τιμής που διαπράττονται από την οικογένεια. Παρόλο που η γυναίκα έλαβε βοήθεια από συγγενείς για να αποφύγει τη βίαιη συμπεριφορά, το δικαστήριο έκρινε ότι αυτό δεν ήταν επαρκές για τη μείωση της απειλής λόγω της επανειλημμένης βίας κατά της γυναίκας και του παιδιού της.

Γυναίκες και κορίτσια που ταυτίζονται με τη θεμελιώδη αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών μετά την παραμονή τους σε κράτος μέλος

Στην υπόθεση [K και L κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#)⁵ (C-646/21), της 11ης Ιουνίου 2024, το ΔΕΕ επιβεβαίωσε ότι η ταύτιση με τις αξίες της ισότητας των φύλων μπορεί να θεωρηθεί πρόσθετο στοιχείο, συμπληρωματικό του χαρακτηριστικού της ιδιότητας της γυναίκας, που θα πληρούσε το δεύτερο κριτήριο για την ιδιότητα μέλους μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.⁶

Οι αιτούσες άσυλο, νεαρές γυναίκες από το Ιράκ που μετακόμισαν στις Κάτω Χώρες σε νεαρή ηλικία, ισχυρίστηκαν ότι, λόγω της μακρόχρονης παραμονής τους στη χώρα, είχαν υιοθετήσει τους κανόνες, τις αξίες και τη συμπεριφορά των νέων της ηλικίας τους στην ολλανδική κοινωνία. Θεωρούσαν τους εαυτούς τους ως νέες γυναίκες ικανές να κάνουν τις δικές τους επιλογές σχετικά με τη ζωή και το μέλλον τους, τις σχέσεις τους με τους άνδρες, τον γάμο, τις σπουδές, την εργασία και τη διαμόρφωση και έκφραση των πολιτικών και θρησκευτικών τους απόψεων. Οι αιτούντες φοβούνταν ότι θα υποστούν διώξεις και βλάβες στην ανάπτυξή τους σε περίπτωση που επέστρεφαν στο Ιράκ, καθώς η ταυτότητά τους ήταν αντίθετη προς τους κανόνες και τη συμπεριφορά στη χώρα καταγωγής τους.

Το ολλανδικό δικαστήριο της Χάγης με έδρα το 's-Hertogenbosch ρώτησε το ΔΕΕ αν οι δυτικοί κανόνες, οι αξίες και οι τρόποι συμπεριφοράς, που έχουν υιοθετηθεί σε μια κοινωνία που έχει διαμορφώσει την ταυτότητα ενός ατόμου, θα πρέπει να θεωρούνται ως κοινό ιστορικό παρελθόν ή ως θεμελιώδες χαρακτηριστικό που δεν μπορεί να μεταβληθεί, και, συνεπώς, αν τα άτομα αυτά θα πρέπει να θεωρούνται μέλη ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας κατά την έννοια του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ.

Το ΔΕΕ παρέπεμψε στην προηγούμενη απόφασή του, [C-621/21](#), όπου αναφέρθηκε ότι το γεγονός ότι το ανήκειν στο γυναικείο φύλο συνιστά ένα εγγενές χαρακτηριστικό και, ως εκ τούτου, αρκεί για να μπορεί να γίνει δεκτό ότι πληρούται η πρώτη προϋπόθεση για τον προσδιορισμό μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας. Στην ίδια απόφαση, το δικαστήριο πρόσθεσε ότι η ύπαρξη ενός πρόσθετου εγγενούς χαρακτηριστικού ή ενός κοινού ιστορικού παρελθόντος των γυναικών που δεν μπορεί να μεταβληθεί, για παράδειγμα ενός χαρακτηριστικού ή μιας πεποίθησης που είναι θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητά τους, μπορεί επίσης να πληροί την πρώτη αυτή προϋπόθεση.

Στην υπόθεση αυτή ([C-646/21](#)), το ΔΕΕ επισήμανε ότι οι γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των ανηλίκων, οι οποίες έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό το ότι ταυτίζονται με τη θεμελιώδη αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών κατά τη διάρκεια της διαμονής τους σε ένα κράτος μέλος, μπορεί, ανάλογα με τις συνθήκες στη χώρα καταγωγής τους, να θεωρηθεί ότι έχουν την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, η οποία αποτελεί λόγο δίωξης ικανό να οδηγήσει στην αναγνώριση του καθεστώτος πρόσφυγα.

Το δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης σχετικά με την υποχρέωση της αποφαινόμενης αρχής να αξιολογεί σε ατομική βάση το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού πριν εκδώσει απόφαση σχετικά με μια αίτηση για διεθνή προστασία, λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 24 παράγραφος 2 του Χάρτη της ΕΕ.

Στο Βέλγιο, στην υπόθεση [Χ κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών](#), το Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών (CALL) έλαβε επίσης υπόψη την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση [C-646/21](#). Η αιτούσα έφτασε στο Βέλγιο στην ηλικία των 22 ετών, όπου διέμενε για περίπου 3 έτη. Το CALL έκρινε ότι υπήρχαν σαφείς ενδείξεις ότι η αιτούσα άσυλο, κατά τη διάρκεια της παραμονής της στο Βέλγιο, είχε ταυτιστεί με τη θεμελιώδη αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών και ότι επιθυμούσε να απολαμβάνει καθημερινά τα οφέλη της ισότητας. Το CALL έλαβε επίσης υπόψη τις σχετικές πληροφορίες ανά χώρα, επισημαίνοντας ότι οι γυναίκες υφίστανται διακρίσεις στην πατριαρχική κοινωνία της Σομαλίας, με την ανισότητα των φύλων να παρατηρείται σε διάφορες πτυχές της ζωής, όπως η εκπαίδευση, η εργασία, ο αποκλεισμός από την πολιτική και η περιορισμένη πρόσβαση στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των γυναικών περιορίζονται από την Al Shabaab και με την εφαρμογή του εθιμικού δικαίου ή του δικαίου της Σαρία. Ως εκ τούτου, το CALL επέστρεψε την υπόθεση στην αρχή ασύλου προκειμένου να διενεργήσει περαιτέρω έρευνα σχετικά με τον τρόπο ζωής της αιτούσας στο Βέλγιο και τον επακόλουθο φόβο της σε περίπτωση επιστροφής, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΕ.

Στην Κύπρο, το Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας, στην υπόθεση αριθ. [5649/22](#),⁷ παρείχε προστασία πρόσφυγα τον Ιούλιο του 2024 σε μια οικογένεια Ιρανών υπηκόων λόγω του φόβου δίωξης για μία από τις κόρες, η οποία διέμενε στην Κύπρο από την ηλικία των 12 έως των 17 ετών και μεγάλωσε χωρίς να φοράει χιτζάμπ και ακολουθώντας έναν τρόπο ζωής ασύμβατο με τα πρότυπα της χώρας καταγωγής της. Το δικαστήριο επανέλαβε την πρόσφατη νομολογία του ΔΕΕ στην υπόθεση [C-646/21](#) και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αιτούσα άσυλο είχε ενσωματωθεί στην κυπριακή κοινωνία κατά τη διάρκεια της παραμονής της, γεγονός που διαμόρφωσε τις αξίες και τις πεποιθήσεις της. Αυτές περιλάμβαναν την ελευθερία της έκφρασης και την ανάπτυξη της προσωπικότητάς της, η οποία είχε καταστεί αναπόσπαστο μέρος της ταυτότητάς της, την οποία δεν θα μπορούσε να αναγκαστεί να απαρνηθεί. Επιπλέον, με βάση τις πληροφορίες για τη χώρα, το IPAC επισήμανε ότι οι γυναίκες που παρεκκλίνουν από τους περιορισμούς που επιβάλλει το Ισλάμ, ιδίως όσον αφορά την υποχρεωτική χρήση χιτζάμπ, στοχοποιούνται από τις αρχές, είτε μέσω σωματικής καταστολής είτε μέσω της θέσπισης και επιβολής ποινικών διαδικασιών κατά των γυναικών αυτών. Έτσι, αντιμετωπίζονται ως χωριστή ομάδα μέσα στην ευρύτερη κοινωνία της χώρας.

Στη Γερμανία, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων](#),⁸ της 23ης Ιουλίου 2024, το Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο του Αμβούργου αποφάνθηκε σε υπόθεση που αφορούσε Ιρανή η οποία έπεσε θύμα ενδοοικογενειακής βίας από τον πρώην σύζυγό της, τον οποίο χώρισε ενώ διέμενε στη Γερμανία. Το δικαστήριο εξέτασε τις προσωπικές περιστάσεις της αιτούσας άσυλο, η οποία ταυτιζόταν με τη θεμελιώδη αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών και η οποία διέμενε στη Γερμανία επί 6 έτη. Σημείωσε ότι, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση [C-646/21](#), δεν μπορεί να αναμένεται από την αιτούσα άσυλο να αποφύγει τον πραγματικό κίνδυνο δίωξης κατά την επιστροφή της στο Ιράν, επιδεικνύοντας αυτοσυγκράτηση στην έκφραση της προσωπικότητάς της και υποτασσόμενη στους κανόνες

και τα έθιμα που εισάγουν διακρίσεις εις βάρος των γυναικών χωρίς να εκφράσει την αντίθεσή της, ιδίως δεδομένου ότι δήλωσε πειστικά κατά την προφορική ακρόαση ότι δεν επιθυμούσε πλέον να καταπιέζεται. Το δικαστήριο της χορήγησε το καθεστώς του πρόσφυγα λόγω της συμμετοχής της σε μια κοινωνική ομάδα Ιρανών γυναικών, σημειώνοντας ότι οι γυναίκες θεωρούνται ότι έχουν ξεχωριστή ταυτότητα στην ιρανική κοινωνία και επικαλούμενο τη «δुτικοποίηση» της αιτούσας άσυλο.

Ακόμη και πριν από την απόφαση του ΔΕΕ, το δικαστήριο κατέληξε στο ίδιο συμπέρασμα στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων](#)⁹ της 19ης Απριλίου 2024. Στη συγκεκριμένη υπόθεση, το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι μια 17χρονη ανήλικη από το Ιράν η οποία βρισκόταν στη Γερμανία από την ηλικία των 15 ετών, γεγονός που διαμόρφωσε σημαντικά την ταυτότητά της ως γυναίκας, θα διέτρεχε κίνδυνο κατά την επιστροφή της στο Ιράν.

Επίσης, το Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο του Ανόβερου αποφάσισε, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\)](#)¹⁰, της 5ης Ιουνίου 2023, ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια από την αυτόνομη περιοχή του Κουρδιστάν στο Ιράκ, οι οποίες ταυτίζονται με την αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών μετά την παραμονή τους στη χώρα υποδοχής, διατρέχουν κίνδυνο δίωξης κατά την επιστροφή τους στη χώρα καταγωγής τους.¹¹ Το δικαστήριο σημείωσε ότι η αιτούσα άσυλο ήταν μέλος ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας Ιρακινών γυναικών και κοριτσιών που αντιτίθενται στις υφιστάμενες νομικές, οικονομικές και κοινωνικές διακρίσεις εις βάρος των γυναικών στο Ιράκ. Το εθνικό δικαστήριο πρόσθεσε ότι, λόγω της σαφούς ταύτισης της αιτούσας άσυλο με την αξία της ισότητας μεταξύ γυναικών και ανδρών, η ιρακινή κοινωνία θεωρούσε την αιτούσα άσυλο διαφορετική και, ως εκ τούτου, της χορήγησε προστασία ως πρόσφυγα.

Μέτρα που εισάγουν διακρίσεις και επιβάλλονται από το κράτος, τα οποία συνιστούν σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισοδυναμούν με δίωξη

Στην τρίτη απόφαση-ορόσημο του ΔΕΕ, [AH \(C-608/22\), FN \(C-609/22\) κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου \(BFA\)](#)¹², της 4ης Οκτωβρίου 2024, το δικαστήριο διαπίστωσε ότι δεν απαιτείται η διενέργεια ατομικής εκτίμησης κινδύνου όταν η σώρευση κρατικών μέτρων που εισάγουν διακρίσεις ισοδυναμεί με πράξεις δίωξης, όπως συμβαίνει για τις Αφγανές γυναίκες υπό το καθεστώς των Ταλιμπάν, και ότι η διαπίστωση του φύλου και της ιθαγένειας αρκεί από μόνη της για να εξαχθεί αυτό το συμπέρασμα.

Η υπόθεση αφορούσε δύο Αφγανές, των οποίων το αίτημα για διεθνή προστασία απορρίφθηκε στην Αυστρία και οι οποίες προσέφυγαν στο Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο, επικαλούμενες την καταπιεστική μεταχείριση των γυναικών υπό το καθεστώς των Ταλιμπάν, που περιόριζε τα δικαιώματα των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της υγειονομικής περίθαλψης, της νομικής προστασίας και της ελευθερίας μετακίνησης, ενώ επέβαλε πρακτικές διακρίσεων όπως ο αναγκαστικός γάμος και ο πολιτικός αποκλεισμός.

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο υπέβαλε δύο προδικαστικά ερωτήματα στο ΔΕΕ σχετικά με το αν τα μέτρα που εφάρμοσαν οι Ταλιμπάν συνιστούν πράξεις δίωξης και αν μπορεί να

χορηγηθεί προστασία πρόσφυγα σε Αφγανή χωρίς να διενεργηθεί εξατομικευμένη αξιολόγηση των προσωπικών της περιστάσεων.

Το ΔΕΕ επιβεβαίωσε ότι τα μέτρα που εφάρμοσαν οι Ταλιμπάν κατά των γυναικών συνιστούν αρκούντως σοβαρή παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων ώστε να χαρακτηριστούν ως πράξεις δίωξης. Το δικαστήριο υποστήριξε ότι τα μέτρα έχουν σωρευτικό αποτέλεσμα και εφαρμόζονται σκόπιμα και συστηματικά.

Το σκεπτικό του δικαστηρίου στην υπόθεση αυτή παρέχει διευκρινίσεις σχετικά με την ερμηνεία των πράξεων διακρίσεων υπό το πρίσμα του άρθρου 9 παράγραφος 1 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ στο πλαίσιο υποθέσεων που αφορούν την έμφυλη βία. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού καθορίζουν τις προϋποθέσεις για μια πράξη δίωξης, κάνοντας διάκριση μεταξύ των πράξεων που είναι αρκούντως σοβαρές λόγω της φύσης και της επανάληψής τους και συνιστούν σοβαρή παραβίαση βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) και των πράξεων οι οποίες συνιστούν, βάσει του άρθρου 9 παράγραφος 1 στοιχείο β), πράξεις δίωξης λόγω του σωρευτικού τους χαρακτήρα. Όσον αφορά την πρώτη περίπτωση, το δικαστήριο αναγνωρίζει τους καταναγκαστικούς γάμους και την έλλειψη προστασίας από την έμφυλη βία και την ενδοοικογενειακή βία ως πράξεις που αποτελούν από μόνες τους πράξεις δίωξης. Όσον αφορά την τελευταία, το δικαστήριο θεωρεί ότι τα μέτρα των Ταλιμπάν που «περιορίζουν την πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη, στην πολιτική ζωή και στην εκπαίδευση καθώς και την άσκηση επαγγελματικής ή αθλητικής δραστηριότητας ή τα οποία εμποδίζουν την ελευθερία μετακίνησης ή, ακόμη, θίγουν την ελευθερία ένδυσης» δεν πληρούν το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο α) μεμονωμένα, αλλά όταν λαμβάνονται στο σύνολό τους, φθάνουν σωρευτικά το όριο σοβαρότητας ώστε να συνιστούν πράξεις δίωξης σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 στοιχείο β).

Το δικαστήριο σημείωσε επίσης ότι, αφού εξακριβωθεί το φύλο και η ιθαγένεια μέσω εξατομικευμένης αξιολόγησης για τις γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν, δεν είναι απαραίτητο οι εθνικές αρχές να εξετάζουν άλλους παράγοντες για να προσδιορίσουν τον κίνδυνο ένας αιτών να υποστεί πράξεις δίωξης.

Το ΔΕΕ στήριξε το συμπέρασμα αυτό σε διάφορες πηγές, συμπεριλαμβανομένου του [Οδηγού χώρας: Αφγανιστάν](#) του ΕΥΑΑ, που εκδόθηκε τον Ιανουάριο του 2023, όπου υπογραμμίζεται ότι τεκμηριώνεται εν γένει βάσιμος φόβος δίωξης (κατά την έννοια του άρθρου 9 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ) για τις γυναίκες και τα κορίτσια του Αφγανιστάν, ως αποτέλεσμα των μέτρων που υιοθετήθηκαν από το καθεστώς των Ταλιμπάν από το 2021. Το δικαστήριο τόνισε επίσης τη [δήλωση](#) της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες του Μαΐου 2023, η οποία επισημαίνει ότι υπάρχει τεκμήριο αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα για τις γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν, δεδομένων των πράξεων δίωξης για σωρευτικούς λόγους αποκλειστικά και μόνο λόγω του φύλου τους. Στις [προτάσεις](#) του γενικού εισαγγελέα de la Tour αναφέρεται επίσης ότι «οι εκθέσεις που συντάχθηκαν από τον ΕΥΑΑ, από τα όργανα του Συμβουλίου της Ευρώπης ή στο πλαίσιο του συστήματος των Ηνωμένων Εθνών, όσο και οι εκθέσεις που εκδόθηκαν από διεθνείς ΜΚΟ αναφέρουν ότι η μεταχείριση των κοριτσιών και των γυναικών στο Αφγανιστάν είναι τέτοια που δημιουργεί γενική ανάγκη διεθνούς προστασίας για τις αιτούσες».

Στις δύο πρώτες αποφάσεις του ΔΕΕ που εκδόθηκαν το 2024, [WS](#) και [K και L](#), το δικαστήριο παρέπεμψε στο άρθρο 4 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ και στην ανάγκη εξατομικευμένης αξιολόγησης του κινδύνου δίωξης, ακόμη και αν μια αιτούσα θεωρηθεί ότι ανήκει σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα λόγω του φύλου της. Ωστόσο, στην τρίτη υπόθεση, [AH και FN](#), το ΔΕΕ απέκλινε από την ανάγκη εξατομικευμένης αξιολόγησης όταν υπάρχει συστηματική διάκριση εις βάρος των γυναικών που ισοδυναμεί με δίωξη, παραπέμποντας στο άρθρο 3 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ, το οποίο επιτρέπει στα κράτη μέλη να εφαρμόζουν ευνοϊκότερες απαιτήσεις κατά την αξιολόγηση των προϋποθέσεων υπό τις οποίες χορηγείται το καθεστώς πρόσφυγα, επιτρέποντας σε ένα κράτος μέλος να παρεκκλίνει από το άρθρο 4. Η απόφαση εκτελέστηκε από την Αυστρία, όπου το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο ανέτρεψε τις αποφάσεις της BFA, ευθυγραμμιζόμενο με τις εκτιμήσεις του ΔΕΕ¹³.

Η ίδια συλλογιστική στην υπόθεση [AH και FN](#) ήταν ήδη εμφανής στην εθνική νομολογία της Δανίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας και του Λουξεμβούργου, ενώ άλλες χώρες της ΕΕ+ ενδέχεται να μην έχουν καταγράψει νομολογία σχετικά με το θέμα αυτό, καθώς είχαν ήδη προσαρμόσει τις εθνικές πολιτικές τους για τις γυναίκες από το Αφγανιστάν μετά την έκδοση του [Οδηγού χώρας:Αφγανιστάν](#) του ΕΥΑΑ τον Ιανουάριο του 2023. Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την αλλαγή της πολιτικής έναντι των γυναικών και των κοριτσιών από το Αφγανιστάν διατίθενται στο [Τμήμα 4.2 – Προστασία των γυναικών και των κοριτσιών](#) της έκθεσης για το άσυλο 2024. Επιπλέον, τον Μάιο του 2024, ο ΕΥΑΑ επικαιροποίησε τον [Οδηγό χώρας:Αφγανιστάν](#), επιβεβαιώνοντας ότι ένας βάσιμος φόβος δίωξης θα ήταν γενικά τεκμηριωμένος για τις γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν. Ωστόσο, προκύπτει μια διαφορετική προσέγγιση από τη νομολογία του Ομοσπονδιακού Διοικητικού Δικαστηρίου της Ελβετίας.

Πριν από την απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση [AH και FN](#), το Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες στη Δανία χορήγησε διεθνή προστασία σε μια Αφγανή και την κόρη της στην υπόθεση προσφυγής [Afghanistan/2023/10](#), απόφαση που δημοσιεύτηκε στις 3 Φεβρουαρίου 2023¹⁴, έπειτα από αλλαγή των πρακτικών απέναντι στους Αφγανούς αιτούντες διεθνή προστασία. Το Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες σημείωσε την κατάσταση στο Αφγανιστάν από τότε που οι Ταλιμπάν ανέλαβαν την εξουσία στα μέσα Αυγούστου 2021, μεταξύ άλλων όσον αφορά τις συνθήκες για τις γυναίκες και τα κορίτσια. Το Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες αναφέρθηκε στην έκθεση του Δανικού Συμβουλίου Προσφύγων με τίτλο [Afghanistan Conference – The Human Rights Situation after August 2021](#) (Διάσκεψη για το Αφγανιστάν – Η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετά τον Αύγουστο του 2021), που δημοσιεύτηκε στις 30 Δεκεμβρίου 2022, στην οποία σημειώνεται ότι η κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επιδεινωθεί σημαντικά από τον Αύγουστο του 2021 και ότι τα δικαιώματα των γυναικών έχουν περιοριστεί σημαντικά, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασής τους στη δημόσια ζωή. Επιπλέον, έγινε αναφορά στην έκθεση του [Παρατηρητηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για το 2023 – Αφγανιστάν](#), η οποία δημοσιεύτηκε στις 12 Ιανουαρίου 2023 και στην οποία αναφέρεται ότι οι Ταλιμπάν έχουν επιβάλει έναν αυξανόμενο κατάλογο κανόνων και πολιτικών που αποτρέπουν συνολικά τις γυναίκες και τα κορίτσια από την άσκηση των θεμελιωδών δικαιωμάτων τους.

Το Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες δήλωσε ότι η κατάσταση για τις γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν είναι τέτοιας φύσης που ισοδυναμεί με δίωξη και αναφέρεται

στο έγγραφο [Οδηγός χώρας:Αφγανιστάν](#) του ΕΥΑΑ (24 Ιανουαρίου 2023) ότι «η σώρευση διαφόρων μέτρων που θεσπίστηκαν από τους Ταλιμπάν, τα οποία επηρεάζουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των γυναικών και των κοριτσιών στο Αφγανιστάν, ισοδυναμεί με δίωξη. (...) Για τις γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν, τεκμηριώνεται εν γένει βάσιμος φόβος δίωξης.»

Ομοίως, στην υπόθεση [Ο., Ο. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#) στις 11 Ιουλίου 2024, η οποία εκδόθηκε πριν από την απόφαση του ΔΕΕ, το Γαλλικό Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου (CNDA) αποφάνθηκε σε τμήμα μείζονος συνθέσεως ότι όλες οι Αφγανές γυναίκες που αρνούνται να υποβληθούν στα μέτρα που λαμβάνουν εναντίον τους οι Ταλιμπάν είναι πιθανό να αναγνωριστούν ως πρόσφυγες λόγω της συμμετοχής τους στην κοινωνική ομάδα των Αφγανών γυναικών και κοριτσιών.¹⁵ Το CNDA παρέπεμψε στην απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση [WS \(C-621/21\)](#), στις εκθέσεις σχετικά για τις χώρες καταγωγής του ΕΥΑΑ με τίτλο [Afghanistan Targeting of Individuals](#) (Στόχευση ατόμων στο Αφγανιστάν) (Αύγουστος 2022), [Afghanistan:Country Focus](#) (Αφγανιστάν: εστίαση ανά χώρα) (Δεκέμβριος 2023) και [Οδηγός χώρας:Αφγανιστάν](#) (Μάιος 2024) και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, μετά την άνοδο των Ταλιμπάν στην εξουσία στις 15 Αυγούστου 2021, τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των γυναικών και των κοριτσιών στο Αφγανιστάν υπονομεύονται.

Στη Γερμανία, το Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο του Σλέσβιχ-Χολστάιν αποφάσισε τον Μάρτιο του 2023 στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\)](#)¹⁶ ότι, ως ανύπαντρη Αφγανή, η αιτούσα θα αποκλειόταν από τη δημόσια ζωή σχεδόν από κάθε άποψη, δεν θα είχε κανένα μέσο να συντηρήσει τον εαυτό της και θα έπρεπε να αναμένει σωματική κακοποίηση από κρατικούς και μη κρατικούς φορείς, χωρίς να προσδοκά οποιαδήποτε προστασία από το κράτος. Τουλάχιστον σωρευτικά, τα μέτρα αυτά ήταν τόσο αυστηρά που συνιστούσαν σοβαρή παραβίαση θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και, ως εκ τούτου, ισοδυναμούσαν με δίωξη.

Επίσης, στο Λουξεμβούργο, το Διοικητικό Δικαστήριο εξέδωσε τρεις αποφάσεις τον Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2023 (αριθ. [48022C](#)¹⁷, [48073C](#)¹⁸ και [48052C](#)¹⁹), στις οποίες παρείχε προστασία πρόσφυγα σε γυναίκες και κορίτσια από το Αφγανιστάν, επισημαίνοντας ότι οι παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους είχαν επιδεινωθεί σταδιακά από την ανάληψη εξουσίας των Ταλιμπάν τον Αύγουστο του 2021, με υποβάθμιση των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων τους, όπως καταδεικνύεται από την κατάργηση του δικαιώματος των κοριτσιών να έχουν πρόσβαση στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τον αποκλεισμό τους από τις περισσότερες θέσεις εργασίας στις δημόσιες υπηρεσίες και σε πολλούς άλλους τομείς, την υποχρεωτική χρήση χιτζάμπ σε δημόσιους χώρους και την απαγόρευση στις γυναίκες να ταξιδεύουν χωρίς να συνοδεύονται από άνδρα από την άμεση οικογένειά τους.

Αντίθετα, στην Ελβετία, στην υπόθεση [Α,Β,Γ,Δ,Ε κατά Υφυπουργείου Μετανάστευσης \(Staatssekretariat für Migration, SEM\)](#) που αποφασίστηκε στις 23 Απριλίου 2024, το Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι η αλλαγή πολιτικής της ελβετικής αποφαινόμενης αρχής που αναγνώριζε τη συλλογική δίωξη των γυναικών αιτουσών από το Αφγανιστάν αποκλειστικά και μόνο λόγω του φύλου τους - χωρίς να απαιτείται περαιτέρω

ατομικό κίνητρο δίωξης - δεν είναι σύμφωνη με τον νόμο ούτε με την πρακτική του δικαστηρίου, δεδομένου ότι η συλλογική δίωξη των γυναικών και των κοριτσιών δεν μπορεί να υποτεθεί μόνο με βάση το φύλο, αλλά μόνο με βάση πρόσθετα κίνητρα δίωξης.²⁰ Το δικαστήριο έκρινε ότι η αιτούσα άσυλο, μια παντρεμένη γυναίκα χωρίς κίνδυνο βίας ή καταναγκαστικού γάμου στο Αφγανιστάν, δεν ανέφερε ως λόγο εγκατάλειψης της χώρας καταγωγής της ότι έπρεπε να εγκαταλείψει το σχολείο ή ότι επαναστάτησε κατά της χρήσης της μπούρκας. Συνεπώς, το δικαστήριο δεν διαπίστωσε περαιτέρω επιμέρους στοιχεία που να τεκμηριώνουν τον κίνδυνο δίωξης.

Ωστόσο, σύμφωνα με το έγγραφο του EUAA με τίτλο [Οδηγός χώρας: Αφγανιστάν](#), στις αρχές Ιανουαρίου 2023, το SEM προσαρμοσε την εθνική του πολιτική για τις γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν, η οποία ισχύει από τις 17 Ιουλίου 2023. Προέβλεπε ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια από το Αφγανιστάν μπορούν να θεωρηθούν θύματα τόσο της νομοθεσίας που εισάγει διακρίσεις όσο και της θρησκευτικής δίωξης, γεγονός που δεν αποκλείει άλλους λόγους δίωξης. Σύμφωνα με το SEM, προστασία προσφύγων δεν μπορεί να χορηγείται μόνο με βάση το φύλο, το οποίο πρέπει πάντα να συνδυάζεται με τουλάχιστον έναν από τους λόγους δίωξης, έτσι ώστε οι αιτήσεις ασύλου που υποβάλλονται από Αφγανές να εξακολουθούν να εξετάζονται κατά περίπτωση.²¹ Στην πρόσφατη νομολογία του τον Φεβρουάριο του 2025, το Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο επιβεβαίωσε την προσέγγιση αυτή.²²

2.2. Εθνικές αποφάσεις σχετικά με άλλα προφίλ κινδύνου

Γυναίκες που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον καταναγκαστικό γάμο

Ο καταναγκαστικός γάμος, στον οποίο το ένα ή και τα δύο μέρη δεν συναινούν στον γάμο, αποτελεί παραδοσιακή πρακτική σε ορισμένες περιοχές, η οποία ισοδυναμεί με δίωξη. Σοβαρές βλάβες που σχετίζονται με τους καταναγκαστικούς γάμους μπορεί να περιλαμβάνουν θανάτους λόγω προίικας,⁷ δια πυράς θανάτωση της νύφης, εξαναγκασμό των χηρών να παντρευτούν συγγενείς του συζύγου τους, δολοφονίες τιμής ή άλλα εγκλήματα που σχετίζονται με την τιμή, και ενδοοικογενειακή κακοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της αναγκαστικής οικιακής εργασίας εντός του γάμου.

Η απόδραση από έναν αναγκαστικό γάμο ή η άρνηση σύναψης ενός τέτοιου γάμου μπορεί να θεωρηθεί ως παραβίαση των κοινωνικών και πολιτισμικών ηθών, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε άλλες σχετικές πράξεις βίας. Οι γυναίκες με αυτό το προφίλ μπορούν να θεωρηθούν ότι ανήκουν σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα με βάση ένα κοινό υπόβαθρο που δεν μπορεί να αλλάξει (άρνηση γάμου) ή ένα χαρακτηριστικό ή μια πεποίθηση που είναι τόσο θεμελιώδες για την ταυτότητα ή τη συνείδηση, ώστε ένα άτομο δεν θα πρέπει να αναγκάζεται να το απαρνηθεί (δικαίωμα επιλογής του προσώπου που θα παντρευτεί) και την ξεχωριστή ταυτότητα αυτών των γυναικών και κοριτσιών στη χώρα καταγωγής.

⁷ Σύμφωνα με το [στατιστικό γλωσσάριο όρων της UNESCWA](#), ο όρος «θάνατος λόγω προίικας» ορίζεται από την UNWomen ως η «δολοφονία μιας γυναίκας της οποίας η οικογένεια δεν κατέβαλε επαρκή προίικα κατά τον χρόνο του γάμου, κάτι που είναι διαδεδομένο σε ορισμένες χώρες της Ασίας».

Στην Ιταλία, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(Ministero dell'Interno\)](#)²³, της 3ης Μαρτίου 2023, μια Γεωργιανή υπήκοος υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας ισχυριζόμενη ότι είναι θύμα καταναγκαστικού γάμου και ενδοοικογενειακής κακοποίησης από τον σύζυγό της. Το Δικαστήριο της Νάπολης επισήμανε ότι η εδαφική επιτροπή, η οποία απέρριψε αρχικά την αίτηση, δεν έλαβε υπόψη συγκεκριμένες πληροφορίες για την κατάσταση των Γεωργιανών γυναικών που ανήκουν σε ιδιαίτερη και ευάλωτη ομάδα και εκτίθενται σε έμφυλη βία και καταναγκαστικό γάμο, όπως περιγράφεται από την αιτούσα άσυλο και παρουσιάζονται σε επικαιροποιημένες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής από διεθνείς οργανισμούς. Το Δικαστήριο της Νάπολης έκρινε ότι η αιτούσα άσυλο ήταν θύμα πολλαπλών πράξεων δίωξης, συμπεριλαμβανομένων της απαγωγής, του καταναγκαστικού γάμου και της βίας λόγω του φύλου της, και, ως εκ τούτου, της χορηγήθηκε καθεστώς πρόσφυγα ως μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.

Στην υπόθεση [D. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#)²⁴, της 5ης Μαΐου 2021, το CNDA στη Γαλλία έκρινε ότι, σε έναν πληθυσμό στον οποίο ο καταναγκαστικός γάμος εφαρμόζεται συνήθως σε βαθμό που καθίσταται κοινωνικός κανόνας, τα νεαρά κορίτσια και οι γυναίκες που επιθυμούν να τον αποφύγουν αποτελούν κοινωνική ομάδα. Ωστόσο, οι αιτούσες άσυλο πρέπει να τεκμηριώνουν την ιδιότητα μέλους κοινωνικής ομάδας όσον αφορά την οικογενειακή τους κατάσταση, καθώς και γεωγραφικές και κοινωνιολογικές πληροφορίες που σχετίζονται με τον ειδικό κίνδυνο δίωξής τους. Σύμφωνα με αυτό, το CNDA χορήγησε άσυλο σε μια αιτούσα άσυλο από το Μάλι, καθώς έκρινε αξιόπιστους τους ισχυρισμούς της σχετικά με την πίεση που δεχόταν να παντρευτεί και ότι αποπειράθηκε να αυτοκτονήσει λόγω της κατάστασης αυτής. Έδωσε επίσης μια αξιόπιστη περιγραφή της κακοποίησης που υπέστη επί 10 χρόνια από τον πρώην σύζυγό της και των απειλών που είχε δεχτεί. Λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο στο Μάλι, το CNDA διαπίστωσε ότι ο καταναγκαστικός γάμος αποτελεί κοινή πρακτική, ιδίως στην περιοχή από την οποία κατάγεται η αιτούσα άσυλο, παρότι απαγορεύεται από τον νόμο, και οι γυναίκες που αντιτίθενται σε αυτόν αντιμετωπίζουν αποκλεισμό και βία από την κοινότητα.

Στην υπόθεση [Αιτούσες άσυλο κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#)²⁵, της 8ης Δεκεμβρίου 2021, το CNDA έκανε δεκτή την προσφυγή μιας Αφγανής που ζήτησε προστασία λόγω φόβου δίωξης από τους Ταλιμπάν και την οικογένειά της, καθώς μετά την εξαφάνιση του συζύγου της παρενοχλήθηκε από τον αδελφό του που σκόπευε να την παντρευτεί. Το CNDA σημείωσε ότι η αιτούσα άσυλο είχε ένα προφίλ που ήταν ιδιαίτερα στοχοποιημένο από τους Ταλιμπάν και της παρέιχε προστασία ως πρόσφυγα, καθώς ανήκε στην κοινωνική ομάδα των χηρών που θέλουν να ζουν μόνες τους και να μην υποτάσσονται σε θρησκευτικά έθιμα, όπως ο ανδραδελφικός γάμος.

Το CNDA εντόπισε επίσης για πρώτη φορά μια κοινωνική ομάδα στη Μπουρκίνα Φάσο, η οποία αποτελείται από γυναίκες της εθνοτικής ομάδας Nanka, οι οποίες αρνούνται έναν επιβεβλημένο γάμο ή προσπαθούν να τον αποφύγουν στην υπόθεση [K. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#)²⁶, της 4ης Σεπτεμβρίου 2020. Σύμφωνα με τις εκθέσεις της χώρας καταγωγής που συμβουλευτήκε το CNDA, ο καταναγκαστικός γάμος εξακολουθεί να παρατηρείται στις αγροτικές περιοχές της Μπουρκίνα Φάσο και συνηθίζεται εντός της εθνοτικής ομάδας της αιτούσας άσυλο. Στην περίπτωση της γυναίκας, η άρνησή της να παντρευτεί τον αδελφό του αποθανόντος συζύγου της θα μπορούσε να θεωρηθεί ντροπή για την οικογένεια.

Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#)²⁷, της 14ης Σεπτεμβρίου 2020, το CNDA χορήγησε καθεστώς πρόσφυγα σε μια Παλαιστίνη αιτούσα άσυλο από τη Γάζα, η οποία αρνήθηκε να συνάψει καταναγκαστικό γάμο. Το CNDA εκτίμησε ότι, μολονότι η αιτούσα άσυλο δεν υπέστη απειλές θανάτου ή σωματική βία, η οικογένειά της την εξέθεσε σε συνεχή ψυχολογική πίεση επειδή αρνήθηκε τον καταναγκαστικό γάμο. Εκτιμήθηκε ότι η αιτούσα άσυλο βρέθηκε σε σοβαρή κατάσταση προσωπικής ανασφάλειας που την ανάγκασε να εγκαταλείψει την επιχειρησιακή ζώνη της UNRWA. Επιπλέον, το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών ανέφερε το 2017 ότι τελούνταν εγκλήματα τιμής εντός της παλαιστινιακής κοινωνίας κατά νεαρών γυναικών που αρνούνταν να παντρευτούν.

Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\)](#)²⁸, της 21ης Μαρτίου 2023, το περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο του Σλέσβιχ-Χολστάιν στη Γερμανία χορήγησε άσυλο σε Τουρκάλα υπήκοο που αρνήθηκε τον καταναγκαστικό γάμο και διώχθηκε από την οικογένειά της. Το δικαστήριο υπενθύμισε ότι ο γερμανικός νόμος για το άσυλο (άρθρα 3α και 3β) περιέχει ειδική διάταξη για τις διώξεις λόγω φύλου ή ταυτότητας φύλου, επομένως η δίωξη που συνδέεται αποκλειστικά με το φύλο ήταν επαρκής για την ύπαρξη της ιδιότητας μέλους μιας ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας. Σύμφωνα με αυτό, κρίθηκε ότι, παρόλο που δεν μπορούσε να υποτεθεί ότι ο πατέρας της αιτούσας άσυλο θα την έβρισκε οπουδήποτε στη Δημοκρατία της Τουρκίας, δεδομένης της προσωπικής της κατάστασης (είχε μόνο 3 χρόνια εκπαίδευσης και στερείτο ανεξαρτησίας), δεν θα είναι δυνατόν να βιοποριστεί στη Δημοκρατία της Τουρκίας χωρίς την υποστήριξη της οικογένειάς της, από την οποία προερχόταν η απειλή.

Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου](#)²⁹, της 23ης Φεβρουαρίου 2023, το Διοικητικό Δικαστήριο του Λουξεμβούργου χορήγησε προστασία πρόσφυγα σε ανήλικη από το Ιράν λόγω συμμετοχής σε κοινωνική ομάδα γυναικών που είναι εκτεθειμένες σε καταναγκαστικούς γάμους. Το δικαστήριο σημείωσε ότι οι καταναγκαστικοί γάμοι αποτελούσαν κοινή πρακτική στο Ιράν, με τους πατέρες να επιτρέπεται, ατιμωρητί, να παντρεύουν βίαια τις κόρες τους και να τις τιμωρούν για ανυπακοή. Το δικαστήριο σημείωσε επίσης ότι σε τέτοιες περιπτώσεις δεν υπήρχε διαθέσιμη κρατική προστασία.

Στη Νορβηγία, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Επιτροπής Προσφυγών Μετανάστευσης \(Utlendingsnemnda, UNE\)](#)³⁰, της 12ης Ιουλίου 2024, το Περιφερειακό Δικαστήριο του Όσλο αποφάνθηκε σε μια υπόθεση που αφορούσε την εγκυρότητα της απόφασης της Επιτροπής Προσφυγών Μετανάστευσης (Utlendingsnemnda, UNE) να ανακαλέσει άδεια διαμονής, την άρνηση περαιτέρω διαμονής έπειτα από κακοποίηση σε μια σχέση και την άρνηση διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους. Η αιτούσα άσυλο είχε έρθει στη Νορβηγία ως ανήλικη μέσω καταναγκαστικού γάμου και της είχαν χορηγηθεί νέα, πλαστά έγγραφα ταυτότητας από την οικογένεια του συζύγου της για να υποβάλει αίτηση για οικογενειακή επανένωση. Αργότερα, η αιτούσα άσυλο χώρισε από τον σύζυγό της. Το δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση της UNE να ανακαλέσει την άδεια διαμονής και να αρνηθεί την περαιτέρω διαμονή της ήταν άκυρη. Το δικαστήριο ανέφερε ότι η UNE δεν εκτίμησε την πιθανή σημασία του γεγονότος ότι η αιτούσα άσυλο παντρεύτηκε ως ανήλικη παρά τη θέλησή της, ότι της δόθηκαν πλαστά έγγραφα ταυτότητας και ότι τα λανθασμένα στοιχεία ταυτότητας δόθηκαν υπό πίεση. Το δικαστήριο έκρινε επίσης ότι δεν ήταν σαφές με ποιον τρόπο οι περιστάσεις αυτές επηρέασαν την εκτίμηση της UNE σχετικά με τη σοβαρότητα της υπόθεσης.

Διαζευγμένες γυναίκες

Στη βελγική υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#)³¹, της 30ής Απριλίου 2021, ο ισχυρισμός της αιτούσας άσυλο τεκμηριώθηκε λόγω του φόβου ότι θα δολοφονηθεί από την οικογένεια του πρώην συζύγου της και την ίδια της την οικογένεια επειδή ήταν διαζευγμένη γυναίκα στην Τουρκία. Το CALL χορήγησε στην αιτούσα άσυλο καθεστώς πρόσφυγα λόγω της ιδιότητας μέλους της στην κοινωνική ομάδα των γυναικών. Το δικαστήριο αξιολόγησε τόσο τις ατομικές περιστάσεις της προσφυγής της, επισημαίνοντας την ευάλωτη κατάσταση της αιτούσας άσυλο ως διαζευγμένης γυναίκας, θύματος συζυγικής βίας, όσο και τη γενική κατάσταση των γυναικών στην Τουρκία, καθώς η ενδοοικογενειακή βία, οι γυναικοκτονίες και τα εγκλήματα τιμής ήταν συνηθισμένα.

Στην Ιταλία, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(Εδαφική Επιτροπή της Ρώμης\)](#)³², της 9ης Ιουλίου 2024, το δικαστήριο εξέτασε την κατάσταση της αιτούσας άσυλο υπό το πρίσμα της ιδιότητάς της ως διαζευγμένης γυναίκας που αντιμετωπίζει έμφυλη βία στην Τυνησία. Σύμφωνα με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής, οι γυναίκες που βρίσκονται στη θέση της συχνά δεν λαμβάνουν επαρκή κρατική προστασία και αντιμετωπίζουν κοινωνικό στιγματισμό, γεγονός που τεκμηρίωσε τον ισχυρισμό της. Το δικαστήριο έκρινε ότι οι παράγοντες αυτοί πληρούν τα κριτήρια για την ιδιότητα μέλους σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα σύμφωνα με το άρθρο 1Α παράγραφος 2 της Σύμβασης της Γενεύης και τα άρθρα 7 και 8 του νομοθετικού διατάγματος αριθ. 251/2007. Κατά συνέπεια, το δικαστήριο της χορήγησε καθεστώς πρόσφυγα.

Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου](#), της 5ης Οκτωβρίου 2022, το Διοικητικό Δικαστήριο του Λουξεμβούργου αναγνώρισε το καθεστώς πρόσφυγα σε Ιρανή αιτούσα άσυλο που υπέστη δίωξη από τον πρώην σύζυγό της, λόγω της ιδιότητας μέλους της σε μια κοινωνική ομάδα διαζευγμένων γυναικών Λορ στο Ιράν. Το δικαστήριο τόνισε ότι γενικά οι Ιρανές, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, δεν θεωρούνται κοινωνική ομάδα με ιδιαίτερη ταυτότητα. Το δικαστήριο υπογράμμισε την προηγούμενη δίωξη της αιτούσας άσυλο, τη σημαίνουσα θέση του πρώην συζύγου της ως διευθυντή της Υπηρεσίας Πληροφοριών και την αδυναμία της να ζητήσει προστασία από τις ιρανικές αρχές.³³

Θύματα σεξουαλικής βίας

Στη βελγική υπόθεση [Χ. κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#)³⁴, της 19ης Μαρτίου 2021, το CALL έκρινε ότι η σεξουαλική κακοποίηση εκτός της χώρας καταγωγής πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων ασύλου, ιδίως στο πλαίσιο των υφιστάμενων στιγματιστικών κοινωνικών προτύπων με τα οποία θα όφειλε να συμμορφωθεί μια γυναίκα κατά την επιστροφή της στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Η υπόθεση αφορούσε μια γυναίκα από το Κονγκό που κακοποιήθηκε σεξουαλικά από έναν ιερέα στην Ισπανία, όπου την είχε στείλει η κοινότητά της στο πλαίσιο της θρησκευτικής της εκπαίδευσης ως μοναχής.

Σύμφωνα με τις πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής, το δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι σεξουαλικά κακοποιημένες θρησκευόμενες γυναίκες στην Αφρική συχνά «περιορίζονται στη σιωπή», καθώς περιθωριοποιούνται και στιγματίζονται από την κοινωνία που τις

περιβάλλει. Το δικαστήριο σημείωσε, επομένως, ότι οι πράξεις σεξουαλικής κακοποίησης θα έπρεπε να είχαν αξιολογηθεί παρά την παράλειψη της αιτούσας άσυλο να αναφέρει φόβο για συγκεκριμένο κίνδυνο σε σχέση με τις πράξεις αυτές κατά τη διάρκεια των προσωπικών συνεντεύξεών της.

Στη Νορβηγία, στην υπόθεση [Α κατά Επιτροπής Προσφυγών Μετανάστευσης \(Utlendingsnemnda, UNE\)](#)³⁵, της 23ης Απριλίου 2024, το Περιφερειακό Δικαστήριο του Όσλο έκρινε ότι ήταν πιθανό η αιτούσα άσυλο να απειλήθηκε με δολοφονία τιμής από τον αδελφό της, επειδή την πίεσε σε σεξουαλική επαφή ο σύζυγός της, με τον οποίο είχε τελέσει νόμιμη γαμήλια τελετή στη Γεωργία. Ο σύζυγός της ήθελε να τη χωρίσει πριν πραγματοποιηθεί η θρησκευτική τελετή στη Νορβηγία. Το δικαστήριο σημείωσε ότι ο μόνος νόμιμος γάμος στο Ιράν είναι ο θρησκευτικός γάμος και, ως εκ τούτου, έκρινε εύλογο ότι η οικογένειά της θα θεωρούσε ντροπή το γεγονός ότι είχε συνάψει εξωσυζυγικές σχέσεις.

Γυναίκες κατηγορούμενες για μαγεία

Στο Βέλγιο, στην υπόθεση [Χ κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), της 29 Μαΐου 2024, το CALL χορήγησε καθεστώς πρόσφυγα σε μια αιτούσα άσυλο από την Ακτή του Ελεφαντοστού, η οποία κατηγορήθηκε για μαγεία, καθώς θεωρήθηκε πηγή κακοτυχίας λόγω πολλαπλών ατυχών γεγονότων που αντιμετώπισε η αιτούσα άσυλο καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής της. Το CALL παρέπεμψε στις ΠΧΚ στις οποίες επισημαινόταν ότι περισσότερο από το 95 % του πληθυσμού της Ακτής του Ελεφαντοστού πίστευε στη μαγεία, με τις γυναίκες να είναι ιδιαίτερα ευάλωτες σε κατηγορίες, ιδίως όταν παρουσίαζαν σωματικές ανωμαλίες, ήταν άγαμες ή δεν πληρούσαν τους παραδοσιακούς, κοινωνικούς ρόλους. Το CALL διαπίστωσε επίσης ότι τα άτομα που κατηγορούνται για μαγεία στην Ακτή του Ελεφαντοστού συχνά αντιμετωπίζουν σοβαρή κακομεταχείριση, όπως βασανιστήρια, λιθοβολισμούς, ξυλοδαρμούς και άλλη σκληρή ή εξευτελιστική μεταχείριση, η οποία μπορεί να επεκταθεί και στα μέλη της οικογένειάς τους.

Παρόλο που το CALL δεν διαπίστωσε ότι όλα τα άτομα με ορατές σωματικές παραμορφώσεις θεωρούνταν συστηματικά μάγισσες στην Ακτή του Ελεφαντοστού, αναγνώρισε την πιθανότητα μια ευάλωτη γυναίκα, όπως η αιτούσα άσυλο που βρισκόταν σε διαδικασία διαζυγίου, ήταν άρρωστη, δεν είχε δίκτυο υποστήριξης, θεωρούνταν «καταραμένη» και παρουσίαζε ορατά συμπτώματα, να αντιμετωπίσει τέτοιες κατηγορίες και να διατρέχει αυξημένο κίνδυνο δίωξης. Το CALL επιβεβαίωσε ότι η αιτούσα άσυλο ανήκει σε μια κοινωνική ομάδα ανθρώπων που θεωρούνται στην Ακτή του Ελεφαντοστού μάγισσες λόγω των ορατών ελλείψεών τους ή της έκδηλης ευαλωτότητάς τους. Επιπλέον, το CALL έκρινε ότι τα παιδιά της αιτούσας άσυλο συμμερίζονται τον φόβο δίωξης λόγω των οικογενειακών τους δεσμών και θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην ίδια ανάλυση.

Γυναίκες που έχουν υποβληθεί σε παράνομη άμβλωση

Στην υπόθεση [Χ κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#)³⁷, της 13ης Οκτωβρίου 2021, το CALL χορήγησε καθεστώς πρόσφυγα σε μια Σενεγαλέζα υπήκοο, λόγω της ιδιότητας μέλους της σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα Σενεγαλέζων γυναικών και του φόβου δίωξης μετά την άμβλωση στην οποία υπεβλήθη. Το συμβούλιο διαπίστωσε ότι η άμβλωση ποινικοποιείται από τις αρχές της Σενεγάλης, καθώς αποτελεί κοινωνικό ταμπού

και σημαντικό οικογενειακό ζήτημα. Στην περίπτωση αυτή, η γυναίκα είχε υποβληθεί σε άμβλωση, καθώς φοβόταν ότι θα ατιμάσει την οικογένειά της έπειτα από εξωσυζυγική σχέση με έναν άνδρα.

Γυναίκες και κορίτσια που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον ΑΓΓΟ

Υπάρχει εκτεταμένη νομολογία που προσδιορίζει μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα γυναικών και κοριτσιών των οποίων το κοινό χαρακτηριστικό είναι ότι δεν έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ⁸ σύμφωνα με τις τοπικές παραδοσιακές πρακτικές ή εξακολουθούν να αρνούνται να υποβληθούν σε αυτόν.³⁸ Κατά τον προσδιορισμό του κατά πόσον μια αιτούσα άσυλο διατρέχει τον κίνδυνο να υποβληθεί σε ΑΓΓΟ κατά την επιστροφή της, μία από τις κύριες παραμέτρους είναι το ποσοστό των γυναικών και των κοριτσιών που υπόκεινται σε αυτή την πρακτική στη χώρα καταγωγής. Ωστόσο, όπως επισήμαναν ορισμένα εθνικά δικαστήρια, ο κίνδυνος ΑΓΓΟ δεν μπορεί να προσδιοριστεί αποκλειστικά λαμβάνοντας υπόψη τις διακυμάνσεις στα ποσοστά επιπολασμού αυτής της πρακτικής εντός μιας χώρας.

Το Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες στη Δανία σημείωσε στην υπόθεση προσφυγής [Soma/2023/16](#), απόφαση που δημοσιεύτηκε στις 8 Αυγούστου 2023, ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής και το έγγραφο του ΕΥΑΑ με τίτλο [Οδηγός χώρας: Σομαλία](#) (Ιούνιος 2022), το 98 % -99 % των κοριτσιών στη Σομαλία έχουν υποστεί περιτομή.³⁹ Στην υπόθεση προσφυγής [Soma/2022/28](#), απόφαση που δημοσιεύτηκε την 1η Σεπτεμβρίου 2022,⁴⁰ το συμβούλιο εξήγησε ότι η αξιολόγηση του κινδύνου ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων ενός νεαρού κοριτσιού πρέπει να βασίζεται πρωτίστως στον βαθμό στον οποίο τα κορίτσια και οι γυναίκες υποβάλλονται στην πρακτική αυτή στην περιοχή/περιφέρειά τους. Θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες, για παράδειγμα το κατά πόσον οι γονείς έχουν τη βούληση και την ικανότητα να αντέξουν την πίεση και κατά πόσον η μητέρα του νεαρού κοριτσιού είναι άγαμη, καθώς ενδέχεται να αντιμετωπίσει ακραίες κοινωνικές και οικογενειακές πιέσεις. Το συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, σε περίπτωση απέλασης στη Σομαλία, οι αιτούσες άσυλο και στις δύο περιπτώσεις κινδύνευαν να υποβληθούν δια της βίας σε ΑΓΓΟ και, ως εκ τούτου, τους χορηγήθηκε άδεια διαμονής βάσει του νόμου περί αλλοδαπών.

Το CNDA στη Γαλλία έχει επίσης χορηγήσει καθεστώς πρόσφυγα όταν υπάρχει χαμηλό ποσοστό επικράτησης του ΑΓΓΟ σε μια συγκεκριμένη εθνοτική ομάδα, λαμβάνοντας υπόψη το συνολικό ποσοστό επικράτησης στη χώρα και τις προσωπικές περιστάσεις της αιτούσας άσυλο. Στην υπόθεση [Αιτούσες άσυλο κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#)⁴¹, της 14ης Νοεμβρίου 2019, το CNDA τόνισε ότι η ύπαρξη κοινωνικής ομάδας δεν εξαρτάται από τον αριθμό των ατόμων που την αποτελούν και, ως εκ τούτου, ο κίνδυνος ΑΓΓΟ δεν μπορεί να προσδιοριστεί μόνο με βάση τις διακυμάνσεις των ποσοστών επικράτησης εντός μιας χώρας. Το δικαστήριο αποδέχθηκε τον κίνδυνο ακρωτηριασμού που ισχυρίστηκαν τα κορίτσια από την Γκάμπια από την εθνοτική ομάδα Wolof, όπου τα ποσοστά γυναικείας περιτομής ήταν χαμηλά σε σύγκριση με τα συνολικά ποσοστά της χώρας. Το δικαστήριο υποστήριξε ότι οι αιτούσες άσυλο εξακολουθούσαν να διατρέχουν κίνδυνο εκτομής, καθώς οι γιαγιάδες τους, οι οποίες προσδιορίστηκαν ως οι κύριοι διώκτες τους σε

⁸ Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων ορίζεται από τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ως «η εκτομή, ο ακρωτηριασμός ή η εκτέλεση οποιουδήποτε άλλου ακρωτηριασμού σε ολόκληρο το εύρος ή σε οποιοδήποτε τμήμα των μεγάλων ή μικρών αιδοϊκών χειλέων ή της κλειτορίδας γυναικός» (άρθρο 38α).

περίπτωση επιστροφής τους στη Γκάμπια, ανήκουν στην εθνοτική ομάδα Mandinka, στην οποία το ποσοστό επικράτησης της πρακτικής αυτής είναι 95 %. Το δικαστήριο υποστήριξε επίσης ότι οι γονείς των αιτουσών άσυλο δεν θα μπορούσαν να τις προστατεύσουν και ότι οι μητέρες τους είχαν επίσης υποστεί την πρακτική αυτή. Έτσι, λόγω του άμεσου οικογενειακού τους περιβάλλοντος, το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι αιτούσες άσυλο είχαν βάσιμο φόβο δίωξης λόγω της ιδιότητας μέλους τους στην κοινωνική ομάδα των παιδιών, των εφήβων και των γυναικών που εκτίθενται σε ΑΓΓΟ, χωρίς να μπορούν να βασιστούν αποτελεσματικά στην προστασία των αρχών της Γκάμπια.

Η ιδιότητα μέλους στην ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα των γυναικών και των κοριτσιών που αρνούνται να υποβληθούν σε ΑΓΓΟ στη Σιέρα Λεόνε αναγνωρίστηκε επίσης από το CNDA στην υπόθεση [Κα Κ. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#) στις 31 Οκτωβρίου 2023.⁴² Σύμφωνα με την προηγούμενη νομολογία του, το δικαστήριο επισήμανε ότι ο προσδιορισμός της ύπαρξης της ομάδας δεν εξαρτάται από τον αριθμό των ατόμων που επηρεάζονταν, αλλά από την αντίληψη που έχουν για τα άτομα αυτά η κοινωνία και οι θεσμοί, μέσω της οποίας θα μπορούσε να θεμελιωθεί η σχέση μεταξύ της ιδιότητας μέλους της εν λόγω ομάδας και της δίωξης.

Όσον αφορά την ηλικία κατά την οποία συνήθως πραγματοποιείται ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, το γερμανικό περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο χορήγησε άσυλο στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF\)](#)⁴³, της 21^{ης} Μαρτίου 2024 σε ένα κορίτσι από τη Σιέρα Λεόνε, κρίνοντας ότι η σημαντική πιθανότητα πραγματοποίησης του ΑΓΓΟ δεν παύει να ισχύει λόγω της ηλικίας του προσώπου. Το αίτημά της για άσυλο απορρίφθηκε αρχικά από τη BAMF, καθώς διαπίστωσε ότι ήταν απίθανο να υποστεί περιτομή μέσα στα επόμενα 10 χρόνια, επειδή στη Σιέρα Λεόνε οι περισσότερες γυναίκες υποβάλλονται σε περιτομή όταν φτάσουν στην εφηβεία. Το διοικητικό δικαστήριο επισήμανε ότι ο ΑΓΓΟ που διενεργείται παρά τη βούληση του προσώπου συνιστά δίωξη με βάση το φύλο κατά την έννοια του νόμου περί ασύλου και έκρινε, σε αντίθεση με την BAMF, ότι είναι παράλογο να αναμένεται από την αιτούσα άσυλο να επιστρέψει στη Σιέρα Λεόνε, δεδομένου ότι η δίωξη αναμένεται να συμβεί εντός των επόμενων ετών.

Για ορισμένες χώρες καταγωγής, τα δικαστήρια έχουν καταλήξει σε διαφορετικά συμπεράσματα σχετικά με την προθυμία και την ικανότητα των εθνικών αρχών να παράσχουν προστασία κατά του ΑΓΓΟ. Αυτό ισχύει ιδίως για τις χώρες όπου υπάρχει νομοθεσία που απαγορεύει την πρακτική αυτή.

Στην περίπτωση μιας αιτούσας άσυλο από την Αιθιοπία από την εθνοτική ομάδα των Ορόμο, το βελγικό CALL στην υπόθεση [Αιτούσες άσυλο κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), της 15ης Φεβρουαρίου 2021, επιβεβαίωσε την απόρριψη της αίτησης ασύλου από τον CGRS, καθώς επισήμανε ότι τα ποσοστά ΑΓΓΟ μεταξύ των κοριτσιών στην Αιθιοπία μειώνονταν, με αποτέλεσμα να μην κινδυνεύουν όλα τα κορίτσια να υποβληθούν σε ακρωτηριασμό. Επιπλέον, επισήμανε ότι στη χώρα υπήρχε νομική απαγόρευση της γυναικείας περιτομής, με αξιοσημείωτη αλλαγή νοοτροπίας, καθώς υπήρχαν 82 ΜΚΟ που εργάζονταν εναντίον της. Επομένως, σύμφωνα με το συμβούλιο, ο ακρωτηριασμός θα μπορούσε να αποφευχθεί. Στηριζόμενο στις δηλώσεις της αιτούσας άσυλο κατά τη διάρκεια της προσωπικής της συνέντευξης, δηλαδή ότι η κόρη της θα αντιμετώπιζε «πολιτισμικά και

συναισθηματικά προβλήματα» εάν δεν είχε υποβληθεί σε ακρωτηριασμό, το δικαστήριο επισήμανε ότι οι λόγοι ήταν πολιτιστικού χαρακτήρα που θα μπορούσαν επίσης να συμβούν στην Ευρώπη και δεν εξαρτώνται από την παρουσία της στην Αιθιοπία.⁴⁴

Ωστόσο, στη Γαλλία, το CNDA κατέληξε στο αντίθετο συμπέρασμα. Στην υπόθεση [J. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPR\)](#)⁴⁵, της 17ης Μαΐου 2022, το CNDA έκρινε ότι οι πρόωροι και καταναγκαστικοί γάμοι, καθώς και ο ΑΓΓΟ, εξακολουθούν να υφίστανται στην Αιθιοπία, ιδίως στην περιοχή της Ορόμια και εντός της εθνοτικής ομάδας της αιτούσας άσυλο (Αμχάρα). Το δικαστήριο επισήμανε ότι η ικανότητα των γυναικών να αντιτίθενται σε αυτές τις παραδοσιακές πρακτικές είναι πολύ περιορισμένη, ενώ οι ομοσπονδιακές και περιφερειακές αρχές δυσκολεύονται να τις σταματήσουν και δεν μπορούν να παράσχουν αποτελεσματική προστασία στα θύματα. Ως εκ τούτου, το CNDA χορήγησε διεθνή προστασία κρίνοντας ότι το κορίτσι ανήκε στην ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα των γυναικών και κοριτσιών στην Αιθιοπία που διέφυγαν από τον καταναγκαστικό γάμο και στην κοινωνική ομάδα των παιδιών και των γυναικών της εθνότητας Αμχάρα στην Αιθιοπία που κινδυνεύουν να εκτεθούν σε ΑΓΓΟ.

Ομοίως, τα εθνικά δικαστήρια εφάρμοσαν διαφορετικές ερμηνείες σχετικά με τον ΑΓΓΟ στη Νιγηρία. Στις Κάτω Χώρες, το δικαστήριο της Χάγης που εδρεύει στο Ρότερνταμ απέρριψε αίτηση ασύλου που υποβλήθηκε από μια Νιγηριανή αιτούσα άσυλο που ισχυρίστηκε ότι διέτρεχε κίνδυνο ΑΓΓΟ ([Αιτούσα άσυλο κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#))⁴⁶, της 14ης Απριλίου 2021). Το δικαστήριο έκρινε ότι η αιτούσα άσυλο δεν προέβη σε αξιόπιστες δηλώσεις, καθώς από αρκετές αναφορές προέκυψε ότι στη Νιγηρία υπάρχει νομοθεσία που απαγορεύει τον ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων.

Αντιθέτως, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της Ιταλίας χορήγησε καθεστώς πρόσφυγα σε Νιγηριανή αιτούσα άσυλο που υποβλήθηκε σε ΑΓΓΟ, κρίνοντας ότι ήταν μέλος ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας, βάσει του άρθρου 1 της Σύμβασης της Γενεύης, και επισημαίνοντας ότι η νιγηριανή κυβέρνηση δεν ήταν σε θέση να παράσχει αποτελεσματική προστασία κατά της πρακτικής αυτής ([Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών](#))⁴⁷ της 23ης Σεπτεμβρίου 2021).

Ένα άλλο στοιχείο που λαμβάνεται υπόψη κατά την αξιολόγηση των αιτημάτων ασύλου που σχετίζονται με τον ΑΓΓΟ είναι ο κίνδυνος εκ νέου αγκτηριασμού κατά την επιστροφή μιας γυναίκας στη χώρα καταγωγής της. Στην υπόθεση [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών](#)⁴⁸, το CALL στο Βέλγιο χορήγησε καθεστώς πρόσφυγα σε μια Σομαλή που ήταν θύμα ΑΓΓΟ και αντιμετώπιζε βάσιμο φόβο ότι θα υποβαλλόταν σε εκ νέου αγκτηριασμό σε περίπτωση επιστροφής της στη Σομαλία. Το δικαστήριο έλαβε υπόψη πληροφορίες για τη χώρα που περιέγραφαν υψηλό ποσοστό επικράτησης 99 % των γυναικών και των κοριτσιών που έχουν υποβληθεί σε ΑΓΓΟ στη Σομαλία. Επιπλέον, σημείωσε ότι ο εκ νέου αγκτηριασμός ήταν συχνός, ιδίως μετά τον τοκετό, για ιατρικούς λόγους, έπειτα από σεξουαλική βία ή εξωσυζυγικές σχέσεις ή λόγω της ευρέως διαδεδομένης πεποίθησης ότι είναι απαραίτητο να διατηρείται σεξουαλικά ικανοποιημένος ο σύζυγος της γυναίκας. Επιπλέον, το CALL διαπίστωσε ότι οι γυναίκες αντιμετωπίζουν συχνά σημαντικές δυσκολίες να αντισταθούν στον εκ νέου αγκτηριασμό, ιδίως εάν ασκείται πίεση από την οικογένεια ή τον σύζυγο. Το CALL αξιολόγησε τις ατομικές περιστάσεις της αιτούσας άσυλο

και σημείωσε ότι δεν αμφισβητήθηκε ότι η αιτούσα άσυλο υποβλήθηκε σε ΑΓΓΟ τύπου ΙΙΙ και θεώρησε εύλογο ότι, παρόλο που η αιτούσα άσυλο επιθυμούσε να υποβληθεί σε απο-αγκτηριασμό, δεν το είχε κάνει ακόμη επειδή φοβόταν τον στιγματισμό και τον εκ νέου ακρωτηριασμό κατά την επιστροφή της. Το CALL σημείωσε επίσης ότι η αιτούσα άσυλο εξακολουθούσε να βρίσκεται σε κατάλληλη ηλικία για να παντρευτεί και να αποκτήσει παιδιά, κάτι που, σύμφωνα με τις πληροφορίες της χώρας, ενέχει κίνδυνο απο-αγκτηριασμού, ο οποίος συνεπάγεται κίνδυνο εκ νέου αγκτηριασμού.

3. Επικουρική προστασία

3.1. Τυποποιητική νομολογία του ΔΕΕ σχετικά με την αξιολόγηση της έμφυλης βίας ως σοβαρής βλάβης

Στην απόφαση του ΔΕΕ [WS κατά Εθνικής Υπηρεσίας για τους Πρόσφυγες στο πλαίσιο του Συμβουλίου των Υπουργών \(SAR\)](#)⁴⁹ (C-621/21), της 16ης Ιανουαρίου 2024, το ΔΕΕ εξέτασε

τα κριτήρια για τη χορήγηση επικουρικής προστασίας βάσει του άρθρου 2 στοιχείο στ) της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ, ιδίως όταν μια υπήκοος τρίτης χώρας δεν πληροί τις προϋποθέσεις για να υπαχθεί στο καθεστώς πρόσφυγα, αλλά αντιμετωπίζει τον κίνδυνο εγκλημάτων τιμής, ενδοοικογενειακής βίας, καταναγκαστικού γάμου και στιγματισμού εάν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής της. Το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι «οσάκις μια γυναίκα διατρέχει πραγματικό κίνδυνο να δολοφονηθεί από μέλος της οικογένειάς της ή της κοινότητάς της λόγω της υποτιθέμενης παραβίασης εκ μέρους της των κρατουσών πολιτιστικών αξιών, θρησκευτικών κανόνων ή παραδόσεων, μια σοβαρή βλάβη τέτοιας φύσεως πρέπει να χαρακτηρίζεται ως 'εκτέλεση', υπό την έννοια της εν λόγω διάταξης». Επιπλέον, το ΔΕΕ επισήμανε ότι «όταν δεν μπορεί να πιθανολογηθεί ότι οι πράξεις βίας στις οποίες κινδυνεύει να εκτεθεί μια γυναίκα λόγω της υποτιθέμενης παραβίασης εκ μέρους της των κρατουσών πολιτιστικών αξιών, θρησκευτικών κανόνων ή παραδόσεων θα έχουν ως συνέπεια τον θάνατό της, οι πράξεις αυτές θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως βασανιστήρια ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, υπό την έννοια του άρθρου 15, στοιχείο β', της οδηγίας 2011/95».

3.2. Εθνικές αποφάσεις

Στην Ιταλία, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών](#), της 16ης Δεκεμβρίου 2021, το Ακυρωτικό Δικαστήριο επισήμανε ότι η ενδοοικογενειακή βία, όπως νοείται σύμφωνα με το άρθρο 3 της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης ως περιορισμός στην άσκηση των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μπορεί να πληροί τις προϋποθέσεις για την αναγνώριση της επικουρικής προστασίας όσον αφορά τον πραγματικό κίνδυνο σοβαρής βλάβης λόγω απάνθρωπης ή εξακριβωτικής μεταχείρισης, εάν φαίνεται ότι οι κρατικές αρχές δεν παρέχουν προστασία.⁵⁰ Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείο Εσωτερικών \(εδαφική επιτροπή της Μπολόνια\)](#)⁵¹, της 27ης Ιανουαρίου 2022, το δικαστήριο της Μπολόνια χορήγησε επικουρική προστασία σε μια αιτούσα άσυλο από τη Σιέρα Λεόνε, η οποία αρνήθηκε να ενταχθεί στην αμιγώς γυναικεία μυστική κοινωνία Sowe, η οποία διενεργεί ΑΓΓΟ ως τελετή μετάβασης από την εφηβική στη γυναικεία ηλικία. Το δικαστήριο επισήμανε ότι οι ισχυρισμοί της αιτούσας άσυλο σχετικά με το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο στη Σιέρα Λεόνε επιβεβαιώθηκαν από την [έκθεση συνεδρίασης του EASO για τις ΠΧΚ](#) του Οκτωβρίου 2016.⁵² Η έκθεση επιβεβαίωσε την

έλλειψη εθνικής προστασίας και νομοθεσίας σχετικά με τον ΑΓΓΟ, καθώς οι μυστικές κοινωνίες αποτελούν διαύλους επικοινωνίας μεταξύ των πολιτικών ελίτ και των αγροτικών κοινοτήτων. Έτσι, το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, κατά την επιστροφή της, η αιτούσα άσυλο θα βρισκόταν αντιμέτωπη με τη δύσκολη επιλογή να ολοκληρώσει την τελετή και να γίνει μέλος της κοινωνίας ή να αρνηθεί, γεγονός που θα συνεπαγόταν σοβαρό κίνδυνο να υποστεί βλάβη στη ζωή και τη σωματική της ακεραιότητα.

Στην υπόθεση [Προσφεύγοντες κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων](#)⁵³, της 9ης Οκτωβρίου 2023, το Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο του Μαγδεμβούργου στη Γερμανία χορήγησε επικουρική προστασία σε μια ανύπαντρη γυναίκα και στα δύο τέκνα της από την Ινδία. Το δικαστήριο έκρινε ότι επειδή η αιτούσα άσυλο είχε εγκαταλείψει τον σύζυγό της, υπήρχε πραγματικός κίνδυνος τα μέλη της οικογένειάς του πρώην συζύγου της να την καταδιώξουν μετά την επιστροφή της στην Ινδία, επειδή ο χωρισμός από τα μέλη της οικογένειάς τους θεωρούνταν παραβίαση της οικογενειακής τιμής. Το δικαστήριο έκρινε επίσης ότι, ως άγαμη μητέρα, η αιτούσα άσυλο δεν μπορούσε να αναμένει προστασία λόγω βαθιά ριζωμένων κοινωνικών παραδόσεων που χαρακτηρίζονταν από συστηματική μειονεξία, διακρίσεις, εκμετάλλευση, καταπίεση και έλλειψη σεξουαλικής αυτοδιάθεσης για τις (ανύπαντρες) γυναίκες. Για τον ίδιο λόγο, δεν θα ήταν σε θέση να δημιουργήσει ούτε καν μέτριες συνθήκες διαβίωσης για τον εαυτό της και τα παιδιά της. Με βάση τα ανωτέρω, το δικαστήριο έκρινε ότι υπήρχε πραγματικός κίνδυνος οι αιτούντες άσυλο να εκτεθούν σε εξευτελιστική μεταχείριση μετά την επιστροφή τους στην Ινδία και τους χορηγήθηκε επικουρική προστασία.

Στο Βέλγιο, στην υπόθεση [Χ κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), της 30ής Απριλίου 2021, το CALL χορήγησε επικουρική προστασία σε μια αιτούσα άσυλο και στην ανήλικη κόρη της από το Ελ Σαλβαδόρ. Η αιτούσα άσυλο ισχυρίστηκε ότι η ανήλικη κόρη της βιάστηκε από μέλος της συμμορίας MS-13. Το συμβούλιο επισήμανε ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες για τη χώρα, άτομα που αντιτίθενται στην εξουσία των συμμοριών ή παραβιάζουν τους κανόνες των συμμοριών ενδέχεται να πέσουν θύματα βίας. Επιπλέον, το συμβούλιο έκρινε ότι η ίδια η αιτούσα άσυλο, έχοντας εγκαταλείψει τη χώρα με το παιδί της, θα θεωρηθεί ότι αντιστάθηκε στη συμμορία. Το συμβούλιο έλαβε υπόψη ότι οι αιτούσες άσυλο είχαν χαμηλού επιπέδου δεξιότητες και προέρχονταν από μια περιοχή στην οποία δραστηριοποιούνταν η συμμορία MS-13, γεγονός που αύξανε τον κίνδυνο αντιποίνων από τη συμμορία σύμφωνα με τις πληροφορίες για τη χώρα⁵⁴.

Το Συμβούλιο επισήμανε ότι, βιάζοντας την κόρη της αιτούσας άσυλο σε πολύ νεαρή ηλικία, η συμμορία οικειοποιήθηκε το παιδί, γεγονός που σήμαινε ότι δεν μπορούσε να αποκλειστεί το ενδεχόμενο περαιτέρω σεξουαλικής βίας. Λαμβάνοντας υπόψη την πανταχού παρουσία της MS-13 και την ικανότητα της εν λόγω συμμορίας να λειτουργεί σε ολόκληρη την επικράτεια του Ελ Σαλβαδόρ και δεδομένου του μικρού μεγέθους του Ελ Σαλβαδόρ, το συμβούλιο έκρινε ότι μια λειτουργική εναλλακτική λύση εγχώριας προστασίας δεν ήταν ούτε διαθέσιμη ούτε εύλογη. Το συμβούλιο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αιτούσα άσυλο και η κόρη της δεν διέθεταν αποτελεσματική κρατική προστασία και, ως εκ τούτου, τους χορήγησε επικουρική προστασία.

Το γερμανικό Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο του Lüneburg, στην υπόθεση [Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\) κατά Αιτούσα άσυλο](#)⁵⁵, της 9ης Φεβρουαρίου 2022, διευκρίνισε ότι οι γυναίκες από την Ερυθραία που εκπληρώνουν την εθνική στρατιωτική θητεία και είναι θύματα σεξουαλικής επίθεσης δεν συνιστούν ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, αλλά δικαιούνται επικουρική προστασία. Το δικαστήριο βασίστηκε σε πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής που παρείχαν η Human Rights Watch, η Διεθνής Αμνηστία και ο EUAA (EASO, [Country of Origin Information Report: Eritrea National service, exit and return](#) (Εκθεση πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής: εθνική θητεία στην Ερυθραία, έξοδος και επιστροφή), Σεπτέμβριος 2019)⁵⁶ για να διαπιστώσει ότι, μολονότι η αιτούσα άσυλο δεν μπορούσε να λάβει καθεστώς πρόσφυγα λόγω της απουσίας της απαίτησης για την ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα να έχουν σαφώς καθορισμένη ταυτότητα που να τις καθιστά διαφορετικές από την υπόλοιπη κοινωνία της Ερυθραίας, οι γυναίκες που καλούνται στο στρατιωτικό σκέλος της εθνικής θητείας έχουν σημαντική πιθανότητα να υποστούν σοβαρή βλάβη από σεξουαλική επίθεση από τους ανωτέρους τους.

3.3. Το φύλο αυξάνει τον κίνδυνο αδιάκριτης βίας

Στην υπόθεση [X, Y και τα έξι τέκνα τους κατά Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#)⁵⁷, της 9ης Νοεμβρίου 2023, το ΔΕΕ έκρινε ότι το άρθρο 15, στοιχείο γ), της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ πρέπει να ερμηνεύεται ως εξής: η αρμόδια εθνική αρχή, προκειμένου να εκτιμήσει την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου σοβαρής βλάβης όπως αυτή ορίζεται στην εν λόγω διάταξη, πρέπει να έχει τη δυνατότητα να λάβει υπόψη στοιχεία σχετικά με την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, πέραν του απλού γεγονότος ότι ο αιτών προέρχεται από περιοχή συγκεκριμένης χώρας όπου εμφανίζονται οι «πλέον ακραίες περιπτώσεις γενικής βίας», κατά την έννοια της αποφάσεως του ΕΔΔΑ της 17ης Ιουλίου 2008, [N.A. κατά Ηνωμένου Βασιλείου](#). Όπως προκύπτει από τις παρακάτω αποφάσεις, τα εθνικά δικαστήρια έχουν λάβει υπόψη τους στοιχεία που σχετίζονται με το φύλο όταν αξιολογούν την ύπαρξη ατομικών χαρακτηριστικών που θα ενίσχυαν τον κίνδυνο αδιάκριτης βίας.

Στη Γαλλία, στην υπόθεση [Κα Μ. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#)⁵⁸ της 20ής Σεπτεμβρίου 2023, το CNDA εξέτασε το αίτημα ασύλου που υπέβαλε μια αιτούσα από τη Σομαλία. Το CNDA ακολούθησε το έγγραφο του EUAA με τίτλο [Οδηγός χώρας: Σομαλία](#) από τον Αύγουστο του 2023 και επισήμανε ότι η κατάσταση ασφάλειας στο Μπεναντίρ και τη Μέση Σαμπέλ δεν έφτανε στο επίπεδο αδιάκριτης βίας που προβλέπεται από το άρθρο 15 στοιχείο γ) της ΟΕΑΑ προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ένα πρόσωπο αντιμετωπίζει σοβαρή και προσωπική απειλή κατά της ζωής ή της σωματικής του ακεραιότητας απλώς και μόνο μέσω της παρουσίας του εκεί. Ωστόσο, για να χορηγηθεί επικουρική προστασία, απαιτείται χαμηλότερο όριο στοιχείων εξατομίκευσης. Στην εν λόγω υπόθεση, το CNDA κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι περιστάσεις της αιτούσας άσυλο δικαιολογούσαν την αίτηση επικουρικής προστασίας, ιδίως το γεγονός ότι ήταν ανύπαντρη μητέρα μιας νεαρής κόρης που γεννήθηκε στη Γαλλία και δεν είχε πλέον επαφή με την οικογένειά της, η οποία μετεγκαταστάθηκε σε διαφορετική περιοχή.

Ομοίως, στην υπόθεση [Ε. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#), της 15ης Ιανουαρίου 2021, το CNDA αποφάνθηκε ότι στην επαρχία του Κεντρικού Κασάι στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό τα επίπεδα αδιάκριτης βίας δεν άγγιζαν το όριο που θα εξέθετε την αιτούσα άσυλο σε σοβαρή και ατομική απειλή για τη ζωή ή το σώμα της κατά την έννοια του άρθρου 15 στοιχείο γ) της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ. Ωστόσο, το δικαστήριο εξέτασε την ευάλωτη θέση της αιτούσας άσυλο, ιδίως το γεγονός ότι ήταν ανύπαντρη, μόνη μητέρα, σε ένα πλαίσιο όπου οι ανύπαντρες γυναίκες αποτελούν προφίλ υψηλού κινδύνου για σεξουαλική βία από ένοπλες ομάδες. Υπό το πρίσμα αυτό, το δικαστήριο χορήγησε στην αιτούσα άσυλο επικουρική προστασία.⁵⁹

4. Αξιοπιστία και αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων

Το άρθρο 4 της αναδιατυπωμένης ΟΕΑΑ ορίζει τα γεγονότα και τις περιστάσεις που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση της αξιοπιστίας και των αποδεικτικών στοιχείων.⁹ Σε υποθέσεις ασύλου που αφορούν έμφυλη βία, η αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και της αξιοπιστίας μπορεί να παρουσιάζει μοναδικές προκλήσεις, καθώς οι αιτούντες μπορεί να εμποδίζονται να προσκομίσουν πλήρη αποδεικτικά στοιχεία λόγω της ευαίσθητης φύσης της υπόθεσης. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της UNHCR,⁶⁰ συχνά δεν είναι ρεαλιστικό να αναμένεται από τους αιτούντες άσυλο να προσκομίσουν έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία σεξουαλικής βίας λόγω πολιτισμικού στιγματισμού, καθώς μπορεί να δίστασαν να ζητήσουν ιατρική βοήθεια ή να καταγγείλουν το περιστατικό στις αρχές της χώρας καταγωγής τους. Η προσωπική τους μαρτυρία είναι συχνά το κύριο ή το μοναδικό αποδεικτικό στοιχείο, ιδίως όταν η δίωξη προέρχεται από την οικογένεια ή την κοινότητα.

Η εθνική νομολογία τα τελευταία χρόνια έχει αποσαφηνίσει τον τρόπο με τον οποίο οι αποφαινόμενες αρχές θα πρέπει να διενεργούν αξιολογήσεις αξιοπιστίας και αποδεικτικών στοιχείων υπό το πρίσμα των ειδικών προκλήσεων που παρουσιάζονται στις εν λόγω υποθέσεις. Έχουν επίσης διαμορφώσει τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να ερμηνεύεται το βάρος της απόδειξης και το καθήκον συνεργασίας σε τέτοιες υποθέσεις. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται οι πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής για την εξακρίβωση της εξωτερικής αξιοπιστίας και τη διενέργεια εκτιμήσεων κινδύνου, ενώ μια προφορική ακρόαση μπορεί να επιλύσει ζητήματα αξιοπιστίας.

4.1. Βάρος της απόδειξης και καθήκον συνεργασίας

Πρόσφατες εθνικές αποφάσεις στην Κύπρο, την Ιταλία, τις Κάτω Χώρες και τη Σλοβενία έχουν αποσαφηνίσει το βάρος της απόδειξης και το καθήκον συνεργασίας σε υποθέσεις ασύλου που αφορούν τη βία λόγω φύλου. Οι αποφάσεις αυτές υπογραμμίζουν την υποχρέωση των αποφαινόμενων αρχών να διεξάγουν ενδελεχείς έρευνες σχετικά με ισχυρισμούς δίωξης, όπως η σεξουαλική βία, θέτοντας τις κατάλληλες ερωτήσεις κατά την προσωπική συνέντευξη για την αξιολόγηση της αξιοπιστίας των ισχυρισμών. Επιπλέον, τα εθνικά δικαστήρια υπογραμμίζουν τη σημασία της αναζήτησης αξιόπιστων και επικαιροποιημένων πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής για την αξιολόγηση του κινδύνου για τους αιτούντες, ιδίως σε υποθέσεις που αφορούν ευάλωτα

⁹ Για ορισμό και λεπτομερή περιγραφή της αξιολόγησης της αξιοπιστίας και των αποδεικτικών στοιχείων, ανατρέξτε στο έγγραφο του ΕΥΑΑ με τίτλο [Practical Guide on Evidence and Risk Assessment](#) (Πρακτικός οδηγός του ΕΥΑΑ σχετικά με την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων και την εκτίμηση κινδύνου) (Ιανουάριος 2024).

προφίλ, όπως οι ανύπαντρες γυναίκες, οι γυναίκες χωρίς δίκτυα υποστήριξης και τα θύματα έμφυλης βίας.

Το Δικαστήριο της Χάγης στις Κάτω Χώρες έχει τονίσει την ανάγκη οι αρχές να εξετάσουν τη δυνατότητα εφαρμογής της έννοιας της ασφαλούς χώρας, διασφαλίζοντας ότι διατίθεται εθνική προστασία για τα θύματα έμφυλης βίας στη χώρα καταγωγής. Επιπλέον, τα δικαστήρια στις Κάτω Χώρες και τη Σλοβενία έχουν τονίσει ότι, όταν τεκμηριώνεται ο ισχυρισμός για σεξουαλική κακοποίηση στο παρελθόν, το βάρος της απόδειξης μετατίθεται στις αρχές για να αποδείξουν ότι η αιτούσα άσυλο θα μπορούσε να λάβει εσωτερική προστασία, ιδίως όταν η προστασία έχει απορριφθεί στο παρελθόν ή όταν η κακοποίηση διαπράχθηκε από τις αρχές επιβολής του νόμου. Όταν η αιτούσα άσυλο έχει τεκμηριώσει συνολικά τον ισχυρισμό της και υπάρχουν ήσσονος σημασίας κενά στα αποδεικτικά στοιχεία, η νομολογία επισημαίνει ότι η αρχή πρέπει να παράσχει επαρκείς λόγους για να μην εφαρμόσει το ευεργέτημα της αμφιβολίας.

Στις 29 Μαρτίου 2024, το Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας (ΔΔΔΠ) στην Κύπρο απεφάνθη ότι η αποφαινόμενη αρχή είχε διερευνήσει και αξιολογήσει ανεπαρκώς και αναποτελεσματικά τους λόγους για την προστασία μιας αιτούσας άσυλο από το Καμερούν που είχε υποστεί έμφυλη βία ([Αιτούσα άσυλο κατά Κυπριακής Δημοκρατίας και/ή μέσω Υπηρεσίας Ασύλου](#))⁶¹. Το ΔΔΔΠ σημείωσε ότι ο χειριστής της υπόθεσης δεν προσδιόρισε τον τόπο συνήθους διαμονής και δεν κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αιτούσα άσυλο και η οικογένειά της έγιναν προσωπικά στόχοι βίας από τους Ambazonians (μέλη μιας πολιτικής οντότητας που ανακηρύχθηκε από αγγλόφωνους αυτονομιστές που επιδιώκουν την ανεξαρτησία από το Καμερούν). Αυτό είχε αντίκτυπο στην εκτίμηση κινδύνου και στη νομική εκτίμηση.

Επισημάνθηκε επίσης ότι αξιολογήθηκαν οι ισχυρισμοί περί σεξουαλικής και έμφυλης βίας της αιτούσας άσυλο από τον προϊστάμενο του συζύγου της, αλλά δεν αξιολογήθηκε η αξιοπιστία τους ως ανεξάρτητων, ατομικών και συναφών πραγματικών περιστατικών. Σύμφωνα με το ΔΔΔΠ, η παράλειψη αυτή αρκούσε για την ακύρωση της απόφασης.

Το δικαστήριο επισήμανε ότι η αποφαινόμενη αρχή δεν συνέλεξε και δεν εξέτασε όλα τα ουσιώδη στοιχεία της υπόθεσης, για παράδειγμα η αιτούσα άσυλο δεν ερωτήθηκε επαρκώς σχετικά με τη σεξουαλική κακοποίηση που υπέστη στα χέρια του προϊσταμένου του συζύγου της. Επιπλέον, η αξιολόγηση του μελλοντικού κινδύνου που ενδέχεται να αντιμετωπίσει η αιτούσα άσυλο δεν έγινε με βάση αξιόπιστες και επικαιροποιημένες πληροφορίες από εξωτερικές πηγές σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στη χώρα καταγωγής της. Επιπλέον, το δικαστήριο επισήμανε ότι ο χειριστής της υπόθεσης θα έπρεπε να έχει αξιολογήσει τους συγκεκριμένους μελλοντικούς κινδύνους λαμβάνοντας υπόψη το προφίλ της αιτούσας άσυλο ως συζύγου αστυνομικού, καθώς και τις προσωπικές περιστάσεις της κατά την επιστροφή της στο Καμερούν. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι ήταν ανύπαντρη γυναίκα, με ανήλικο τέκνο, χωρίς δίκτυο υποστήριξης, και θύμα έμφυλης βίας.

Ως εκ τούτου, το ΔΔΔΠ χορήγησε προστασία πρόσφυγα με βάση την ιδιότητα μέλους μιας κοινωνικής ομάδας «γυναικών στο Καμερούν που έχουν υποστεί βιασμό και στερούνται οικογενειακού περιβάλλοντος και οποιουδήποτε δικτύου υποστήριξης». Για να καταλήξει στα

συμπεράσματά του, η ΔΔΔΠ βασίστηκε στην πρόσφατη απόφαση του ΔΕΕ στην υπόθεση *WS (C-621/21)*.

Στην υπόθεση [*Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(εδαφική επιτροπή του Σαλέρνο\)*](#)⁶², της 18ης Μαΐου 2022, το Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο της Ιταλίας - πολιτικό τμήμα, χορήγησε άσυλο σε μια αιτούσα άσυλο από την Ακτή του Ελεφαντοστού, η οποία ισχυριζόταν ότι είχε πέσει θύμα ενδοοικογενειακής βίας και ότι απειλούνταν με καταναγκαστικό γάμο. Η εδαφική επιτροπή είχε απορρίψει την αίτηση λόγω έλλειψης αξιοπιστίας στις δηλώσεις της αιτούσας. Το Δικαστήριο του Σαλέρνο υπενθύμισε την υπόθεση του ΕΔΔΑ [*Singh κατά Βελγίου*](#) και τις κατευθυντήριες γραμμές της UNHCR με τίτλο «Beyond Proof Credibility Assessment in EU Asylum System» (Αξιολόγηση πέραν της αξιοπιστίας των αποδεικτικών στοιχείων στο σύστημα ασύλου της ΕΕ) και επισήμανε ότι η αιτούσα άσυλο προσκόμισε περισσότερες λεπτομέρειες για να τεκμηριώσει τους ισχυρισμούς της. Επιπλέον, σύμφωνα με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής, τα θύματα καταναγκαστικού γάμου, οι ανύπαντρες μητέρες και οι χήρες στην Ακτή του Ελεφαντοστού υφίστανται διακρίσεις. Έτσι, το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, λόγω του ιστορικού ενδοοικογενειακής βίας και πορνείας, η αιτούσα άσυλο ανήκε σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα και αντιμετώπιζε δίωξη λόγω φύλου.

Στις Κάτω Χώρες, το Δικαστήριο της Χάγης με έδρα το s-Hertogenbosch, στην υπόθεση [*Αιτούσα άσυλο κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)*](#)⁶³, της 9ης Νοεμβρίου 2022, ανέτρεψε αρνητική απόφαση, διότι ο υφυπουργός δεν διερευνήσε επαρκώς αν η Αρμενία ήταν ασφαλής χώρα καταγωγής για την αιτούσα άσυλο, η οποία ήταν θύμα βιασμού και ισχυρίστηκε ότι οι αρχές δεν μπορούσαν να της παράσχουν προστασία. Το δικαστήριο σημείωσε ότι η αιτούσα άσυλο προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία για την τεκμηρίωση των γεγονότων και των δηλώσεων, συμπεριλαμβανομένων φωτογραφιών και ιατρικής έκθεσης που επιβεβαίωναν τον βιασμό και την κατάσταση της αιτούσας άσυλο, τα οποία ήταν αξιόπιστα. Ο υφυπουργός είχε αποδεχθεί τις καταθέσεις ως αξιόπιστες, με τη διαφορά ότι έκρινε ότι η αιτούσα άσυλο δεν τεκμηρίωσε επαρκώς ότι η αδελφή της δέχθηκε ερωτήσεις και απειλές από την αστυνομία αφού έφυγε. Το Δικαστήριο της Χάγης δήλωσε ότι ο υφυπουργός χρησιμοποίησε ένα πολύ υψηλό όριο για τη δήλωση αυτή και δεν εξήγησε ποιες ήταν οι προσδοκίες από την αιτούσα άσυλο σχετικά με τους τρόπους με τους οποίους θα μπορούσε εύλογα να τεκμηριώσει αυτή την πτυχή. Το δικαστήριο δήλωσε επίσης ότι ο υφυπουργός δεν αιτιολόγησε τη μη εφαρμογή του ευεργετήματος της αμφιβολίας και τη μη τεκμηρίωση της υποχρέωσής του να συνεργαστεί.

Στη Σλοβενία, το Διοικητικό Δικαστήριο παρείχε προστασία ως πρόσφυγα σε θύμα βιασμού που διαπράχθηκε από αστυνομικούς στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό ([*Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών*](#))⁶⁴ της 17ης Αυγούστου 2022). Η αιτούσα άσυλο είχε αποδείξει ότι είχε διωχθεί στο παρελθόν μέσω μιας πράξης βιασμού από την αστυνομία, οπότε το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το υπουργείο δεν είχε εκπληρώσει το βάρος της απόδειξης και δεν ανέφερε εύλογους λόγους για τους οποίους πίστευε ότι η αιτούσα άσυλο θα μπορούσε να λάβει προστασία μέσω ενός αποτελεσματικού νομικού συστήματος για την ανακάλυψη, τη δίωξη και την τιμωρία του βιασμού. Αυτό ήταν εξαιρετικά απίθανο, δεδομένου ότι οι δράστες του βιασμού ήταν αστυνομικοί και ότι επικεφαλής της

αστυνομικής δύναμης ήταν πρόσωπο διορισμένο από τον πρώην πρόεδρο της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό.

4.2. Χρήση των πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής

Οι αποφάσεις του ΔΕΕ και των εθνικών δικαστηρίων υπογραμμίζουν τη σημασία της χρήσης ακριβών, επικαιροποιημένων και ολοκληρωμένων πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής προκειμένου να διασφαλιστεί η δίκαιη αξιολόγηση σε υποθέσεις που σχετίζονται με έμφυλη βία, συμπεριλαμβανομένης της αναζήτησης πληροφοριών σχετικά με τη νομοθεσία που απαγορεύει τη βία κατά των γυναικών κατά την αξιολόγηση της διαθεσιμότητας κρατικής προστασίας, σχετικά με τον κίνδυνο έμφυλης βίας στην περιοχή μετεγκατάστασης ή σχετικά με ταμπό που περιορίζουν τα θύματα από το να ζητήσουν προστασία από τις εθνικές αρχές.

Στην υπόθεση [C-621/21](#) (βλ. τμήμα 2.1), το ΔΕΕ τόνισε τον σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής στην αξιολόγηση υποθέσεων που αφορούν έμφυλη βία. Ειδικότερα, το δικαστήριο ανέφερε ότι:

«θα πρέπει επίσης να συλλέγονται οι πληροφορίες που αφορούν τη χώρα καταγωγής τους και ειδικότερα τη θέση της γυναίκας ενώπιον του νόμου, τα πολιτικά δικαιώματα των γυναικών, τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματά τους, τα πολιτισμικά και κοινωνικά ήθη της χώρας και τις συνέπειες της παραβίασής τους, την επικράτηση παρόμοιων επιζήμιων παραδοσιακών πρακτικών, τη συχνότητα και τους τύπους της βίας που ασκείται σε βάρος των γυναικών, την προστασία που τους παρέχεται, την τιμωρία που προβλέπεται για τους αυτουργούς της βίας και τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσει μια γυναίκα όταν επιστρέψει στη χώρα καταγωγής της μετά την υποβολή του αιτήματος.»

Στην Ιρλανδία, το Ανώτατο Δικαστήριο εξακολουθεί να τονίζει την ανάγκη ενδελεχούς εξέτασης των πληροφοριών σχετικά με τη χώρα καταγωγής σε υποθέσεις ασύλου που αφορούν έμφυλη βία. Σε άλλες αποφάσεις, το δικαστήριο ακύρωσε αποφάσεις κατώτερων δικαστηρίων που δεν αξιολόγησαν σωστά τις πληροφορίες αυτές.

Στην υπόθεση [NNM κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας και Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας](#), της 18 Νοεμβρίου 2020, ⁶⁵το Ανώτατο Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η αποφαινόμενη αρχή δεν έλαβε υπόψη τις σχετικές πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής κατά τον καθορισμό του κατά πόσον μια αιτούσα άσυλο από τη Νότια Αφρική που προσπαθούσε να ξεφύγει από καταναγκαστικό γάμο θα μπορούσε να μετεγκατασταθεί εσωτερικά. Το δικαστήριο επισήμανε ότι η αρχή δεν ανέφερε στην απόφασή της ότι υπήρχε υψηλός κίνδυνος εξαναγκασμού της αιτούσας άσυλο σε πορνεία.

Επιπλέον, στην υπόθεση [BA κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας και Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας](#) ⁶⁶, της 20ής Νοεμβρίου 2020, το δικαστήριο ακύρωσε απόφαση κατώτερου δικαστηρίου επειδή δεν αξιολόγησε δεόντως τις πληροφορίες για τη χώρα

καταγωγής σχετικά με την έμφυλη βία στη Νιγηρία και τη διαθεσιμότητα κρατικής προστασίας. Η αιτούσα άσυλο ήταν θύμα διαφόρων σεξουαλικών εγκλημάτων στη Νιγηρία και φοβόταν μελλοντικές επιθέσεις από τους δράστες. Επιπλέον, φοβόταν ότι θα τη σκότωνε ο πρώην σύζυγός της, ο οποίος την κατηγορήσε άδικο ότι έκανε έκτρωση στο παιδί τους. Η αποφαινόμενη αρχή δεν διαπίστωσε βάσιμο φόβο δίωξης, διότι είχε παρέλθει σημαντικός χρόνος από τότε που έλαβαν χώρα οι σεξουαλικές επιθέσεις χωρίς περαιτέρω περιστατικά. Η αρχή κατέληξε επίσης στο συμπέρασμα ότι η αιτούσα άσυλο μπορούσε να ζητήσει κρατική προστασία για τις απειλές του πρώην συζύγου της. Το δικαστήριο επισήμανε ότι υπάρχει έλλειψη σχετικής νομοθεσίας για την προστασία από την έμφυλη βία και ότι τα περιστατικά δεν καταγγέλλονται επαρκώς, επειδή υπάρχει απροθυμία από τις αρχές να διερευνήσουν ισχυρισμούς βίας κατά γυναικών.

Η αποφαινόμενη αρχή ισχυρίστηκε ότι οι πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής ήταν σημαντικές μόνο για υποθέσεις ενδοοικογενειακής βίας και ότι οι αρχές της Νιγηρίας θα λάμβαναν σοβαρά μια απειλή δολοφονίας από τον πρώην σύντροφο της αιτούσας άσυλο. Ωστόσο, το δικαστήριο υπογράμμισε ότι η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να κυμαίνεται από μικρές επιθέσεις έως θανατηφόρες επιθέσεις και, ως εκ τούτου, η αποφαινόμενη αρχή περιόρισε εσφαλμένα την αξιολόγηση της κρατικής προστασίας στην απειλή θανάτου, αλλά θα έπρεπε να είχε αξιολογήσει όλες τις σοβαρές σωματικές επιθέσεις. Ως εκ τούτου, το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η αποφαινόμενη αρχή δεν κατάφερε να αξιολογήσει τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής σε σχέση με το τεκμήριο κρατικής προστασίας.

Στο Βέλγιο, το CALL υπογράμμισε τη σημασία της χρήσης επικαιροποιημένων πληροφοριών για τη χώρα καταγωγής, μεταξύ άλλων και στο στάδιο της προσφυγής. Στην υπόθεση [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#)⁶⁷, της 27ης Απριλίου 2023, το CALL έκανε δεκτή την προσφυγή μιας Ιρανής που ζήτησε διεθνή προστασία λόγω της τρέχουσας κατάστασης για τις γυναίκες και τα κορίτσια στο Ιράν και των εθνικών διαμαρτυριών κατά του καθεστώτος μετά τον θάνατο της Mahsa Amini. Η αιτούσα άσυλο, η οποία είχε ζητήσει διεθνή προστασία για δεύτερη φορά στο Βέλγιο, απορρίφθηκε από το CGRS, καθώς η αιτούσα άσυλο δεν πρόσθεσε νέα γεγονότα ή αποδεικτικά στοιχεία προς υποστήριξη της μεταγενέστερης προσφυγής της και το CGRS δεν διέθετε αποδεικτικά στοιχεία που θα ενίσχυαν σημαντικά τις πιθανότητες να είναι επιλέξιμη για καθεστώς πρόσφυγα. Στην προσφυγή, το CALL παρέπεμψε την υπόθεση πίσω στο CGRS δηλώνοντας ότι η υπόθεση απαιτούσε περαιτέρω έρευνα λόγω της αλλαγής της πολιτικής και κοινωνικής κατάστασης, καθώς και της κατάστασης στον τομέα της ασφάλειας στο Ιράν, μετά την έκδοση της προσβαλλόμενης απόφασης και την υποβολή της αναίρεσης τον Ιούλιο του 2022.

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Αυστρίας αποφάνθηκε στην υπόθεση [Δρ. WK στην υπόθεση W κατά Ανεξάρτητης Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Ασύλου \[απόφαση της 19.05.1999\] και Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών](#)⁶⁸, του Απριλίου 2022, ότι οι περιορισμοί που επέβαλαν οι Ταλιμπάν στις μορφωμένες γυναίκες σύμφωνα με τις πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής πληρούσαν το όριο της σχετικής με το άσυλο έντασης που απαιτείται για τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα. Η αιτούσα άσυλο, γυναίκα γιατρός και μέλος του Δημοκρατικού Λαϊκού Κόμματος του Αφγανιστάν, διέφυγε από την Καμπούλ, καθώς της απαγορεύτηκε να ασκεί το επάγγελμά της και να βγαίνει έξω χωρίς να συνοδεύεται από άνδρα. Η αίτηση και η επακόλουθη προσφυγή απορρίφθηκαν, καθώς οι αρχές υποστήριξαν

ότι οι ισχυρισμοί της ήταν ως επί το πλείστον οικονομικοί, δεδομένου ότι επηρεαζόταν μόνο η ελευθερία της να ασκήσει το επάγγελμά της και δεν θα διωκόταν εάν προσαρμοζε τη συμπεριφορά της στις περιστάσεις.

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την απόφαση. Επισήμανε ότι οι αρχές δεν είχαν εκτιμήσει τη σχετική με το άσυλο ένταση των περιορισμών που είχαν επιβληθεί στις γυναίκες από τους Ταλιμπάν, ιδίως στις μορφωμένες γυναίκες που αποτελούσαν ιδιαίτερα ευάλωτη ομάδα. Με βάση επικαιροποιημένες πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής, το δικαστήριο πρόσθεσε ότι ο αντίκτυπος των περιορισμών δεν περιοριζόταν σε οικονομικές πτυχές, αλλά ισοδυναμούσε με δίωξη. Επισήμανε ότι οι πληροφορίες που χρησιμοποίησαν οι αρχές σχετικά με τη μεταχείριση των πρώην μελών του κομμουνιστικού κόμματος δεν ήταν συναφείς με την υπόθεση και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι αρχές θα είχαν καταλήξει σε διαφορετικό συμπέρασμα εάν η εκτίμησή τους είχε λάβει υπόψη όλα τα μέτρα των Ταλιμπάν κατά των γυναικών.

Στην Πολωνία, η απόφαση στην υπόθεση [M.M. κατά Συμβουλίου Προσφύγων](#)⁶⁹, της 30ής Ιανουαρίου 2020, τόνισε τη σημασία της χρήσης ΠΧΚ υψηλής ποιότητας και ακρίβειας. Το Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο της Βαρσοβίας κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Συμβούλιο Προσφύγων δεν αξιολόγησε επαρκώς τον κίνδυνο ενδοοικογενειακής βίας στην περίπτωση μιας γυναίκας από την Τσετσενία και του γιου της. Επισημάνθηκε ότι η απόφαση που εξέδωσε το Συμβούλιο Προσφύγων βασίστηκε κατά κύριο λόγο σε εκθέσεις στις οποίες δεν γινόταν ορθή αναφορά και οι οποίες, ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν να διασταυρωθούν. Συγκεκριμένα, από τις πηγές έλειπαν οι ημερομηνίες δημοσίευσής τους, καθώς και ο τίτλος και οι αριθμοί σελίδων σε ορισμένες περιπτώσεις. Επιπλέον, δεν εξετάστηκαν εκθέσεις που είχαν δημοσιευθεί πρόσφατα σχετικά με το θέμα. Ως εκ τούτου, το Διοικητικό Δικαστήριο του Voivodeship ακύρωσε την απόφαση του Συμβουλίου Προσφύγων και διέταξε το Συμβούλιο να επανεξετάσει την υπόθεση της αιτούσας άσυλο, λαμβάνοντας υπόψη τις πληροφορίες σχετικά με τη χώρα καταγωγής που αφορούν την ενδοοικογενειακή βία και τα ταμπό που μπορεί να επηρεάσουν την ικανότητα του θύματος να ζητήσει προστασία.

4.3. Αξιολόγηση της αναγκαιότητας προφορικής ακρόασης

Στην Ιρλανδία, στην υπόθεση [T.B. κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας & Anor](#)⁷⁰, της 13ης Μαΐου 2022, το Ανώτατο Δικαστήριο

ακύρωσε απόφαση του Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας (IPAT) επειδή δεν εξέτασε επαρκώς την ανάγκη προφορικής ακρόασης μιας αιτούσας άσυλο από τη Γεωργία, η οποία ισχυριζόταν ότι είχε βάσιμο φόβο δίωξης ως θύμα ενδοοικογενειακής βίας. Το IPAT

επιβεβαίωσε μια αρνητική απόφαση που βασίστηκε σε ζητήματα αξιοπιστίας από την αποφαινόμενη αρχή, λαμβάνοντας υπόψη μόνο τα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία του φακέλου και χωρίς να παράσχει προφορική ακρόαση στην αιτούσα άσυλο. Σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, η προφορική ακρόαση δεν είναι υποχρεωτική για μια προσφυγή που αφορά μια ασφαλή χώρα καταγωγής όπως η Γεωργία, προκειμένου το IPAT να λάβει την απόφασή του.

Το ανώτατο δικαστήριο σημείωσε ότι το δικαστήριο εφέσεων πρέπει να εκτιμήσει κατά τη διακριτική του ευχέρεια αν η διεξαγωγή προφορικής ακρόασης είναι αναγκαία με βάση το συμφέρον της δικαιοσύνης. Το ανώτατο δικαστήριο διευκρίνισε ότι το δικαστήριο εφέσεων πρέπει να αποδείξει εάν τα ζητήματα αξιοπιστίας μπορούν να επιλυθούν δίκαια ελλείψει προφορικής ακρόασης και πρέπει να δώσει εξηγήσεις για το συμπέρασμά του. Στο πλαίσιο της εξέτασης της υπόθεσης, το ανώτατο δικαστήριο υποστήριξε ότι, μολονότι το IPAT αναγνώρισε τον εγγενή υποκειμενικό χαρακτήρα των αξιώσεων που προέβαλε η αιτούσα άσυλο, το IPAT δεν εξέτασε αν η αποστολή του θα μπορούσε να επιτευχθεί με δίκαιο τρόπο χωρίς προφορική ακρόαση υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, θεωρώντας ότι η αξιοπιστία της αιτούσας άσυλο αποτελούσε βασική πτυχή. Ως εκ τούτου, το ανώτατο δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το IPAT δεν εκτίμησε ορθώς αν ήταν αναγκαία η ακρόαση και παρέπεμψε την υπόθεση στο δικαστήριο εφέσεων.

4.4. Αξιολόγηση της αξιοπιστίας στην περίπτωση παντρεμένων ζευγαριών

Όταν η αίτηση διεθνούς προστασίας μιας αιτούσας άσυλο βασίζεται στο φύλο, σε προηγούμενες εμπειρίες σεξουαλικής ή ενδοοικογενειακής βίας, στον σεξουαλικό προσανατολισμό ή στην ταυτότητα φύλου, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η ντροπή και ο στιγματισμός μπορεί να την εμπόδισαν να αποκαλύψει αυτές τις εμπειρίες, ακόμη και σε στενούς συγγενείς. Επιπλέον, οι αιτούσες άσυλο ενδέχεται να έχουν ήδη περιθωριοποιηθεί ή απομονωθεί από την οικογένεια ή την κοινότητά τους, γεγονός που καθιστά απίθανο τα άτομα αυτά να είναι πρόθυμα να υποστηρίξουν τους ισχυρισμούς τους. Ως εκ τούτου, όπως προκύπτει από τη νομολογία, οι αποφαινόμενες αρχές πρέπει να είναι προσεκτικές όταν χρησιμοποιούν ως αρνητική διαπίστωση αξιοπιστίας το γεγονός ότι ένα μέλος της οικογένειας της αιτούσας άσυλο δεν αναφέρεται στο επεισόδιο έμφυλης βίας στη δική του αίτηση ασύλου.

Στην Ιρλανδία, στην υπόθεση [Κ.Β. κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας & Anor](#)⁷¹, της 4ης Νοεμβρίου 2022, μια αιτούσα άσυλο από τη Γεωργία ισχυρίστηκε ότι ήταν θύμα σεξουαλικής κακοποίησης και ότι δεν ενημέρωσε τον σύζυγό της για τη σεξουαλική φύση της κακοποίησης, καθώς στη γεωργιανή κουλτούρα αυτό θα θεωρούνταν ατιμωτικό. Ενώ το σύνηθες πρωτόκολλο για τα παντρεμένα ζευγάρια είναι οι αιτήσεις τους να εκδικάζονται ταυτόχρονα και να εξετάζονται από κοινού, το IPAT διεξήγαγε εντελώς ξεχωριστή ακρόαση για τη γυναίκα αιτούσα άσυλο.

Το δικαστήριο έκρινε ότι ο ισχυρισμός της αιτούσας άσυλο δεν ήταν αξιόπιστος, επειδή ο σύζυγός της δεν ανέφερε την επίθεση που ισχυρίστηκε η σύζυγός του και επειδή δεν κλήθηκε ως μάρτυρας κατά την ακρόασή της. Η αιτούσα άσυλο υποστήριξε ότι δεν της δόθηκε ποτέ η δυνατότητα να εξηγήσει στην ακρόαση γιατί δεν κάλεσε τον σύζυγό της ως μάρτυρα, καθώς θα είχε εξηγήσει στο δικαστήριο ότι δεν επιθυμούσε ο σύζυγός της να μάθει ότι υπέστη σεξουαλική κακοποίηση. Το Ανώτατο Δικαστήριο έκρινε ότι το δικαστήριο εφέσεων δεν παρείχε στην αιτούσα άσυλο δίκαιη δίκη κατά τη διάρκεια της ακρόασης, καθόσον δεν της παρείχε τη δυνατότητα να αιτιολογήσει την απουσία του συζύγου της.

5. Ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις για γυναίκες αιτούσες

Το φύλο και οι πράξεις έμφυλης βίας θεωρούνται δείκτες ευπάθειας, γεγονός που μπορεί να δημιουργήσει ανάγκη για ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις. Αυτό προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 29 της αναδιατυπωμένης οδηγίας για τις διαδικασίες ασύλου (ΟΔΑ), η οποία ορίζει ότι: Ορισμένοι αιτούντες ενδέχεται να χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων λόγω, μεταξύ άλλων, ηλικίας, φύλου, γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας φύλου, αναπηρίας, σοβαρής ασθένειας, ψυχικών διαταραχών ή ως συνέπεια βασανισμού, βιασμού ή άλλων σοβαρών μορφών ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας.

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 29, το άρθρο 24 της αναδιατυπωμένης ΟΔΑ υποχρεώνει τα κράτη μέλη να παρέχουν ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις για να διασφαλίσουν ότι ορισμένοι ευάλωτοι αιτούντες λαμβάνουν επαρκή υποστήριξη κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου, ώστε να διευκολυνθεί η αποτελεσματική συμμετοχή τους σε όλα τα στάδια της διαδικασίας. Η οδηγία ορίζει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον οι αιτούντες χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων το συντομότερο δυνατόν και να παρέχουν την κατάλληλη υποστήριξη. Παρότι και η αναδιατυπωμένη ΟΔΑ δεν παρέχει εξαντλητικό κατάλογο των ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων που μπορούν να εφαρμοστούν από τις χώρες, η αιτιολογική σκέψη 29 συνοψίζει την ουσία του τι πρέπει να επιδιώκουν οι εγγυήσεις αυτές, για παράδειγμα «ώστε να δημιουργούνται οι συνθήκες που είναι αναγκαίες για την πραγματική πρόσβασή τους στις διαδικασίες και για την επίκληση των στοιχείων που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησής τους διεθνούς προστασίας».

Οι εθνικές αποφάσεις έχουν τονίσει τη σημασία της αξιολόγησης της ανάγκης για ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις σε υποθέσεις που αφορούν έμφυλη βία, όχι μόνο κατά τα αρχικά στάδια της διαδικασίας ασύλου, αλλά καθ' όλη τη διάρκεια αυτής. Η νομολογία των Κάτω Χωρών υπογραμμίζει ότι η αποφαινόμενη αρχή δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο σε ιατρικές συμβουλές, αλλά πρέπει να παραμένει σε εγρήγορση όσον αφορά την ανάγκη για διαδικαστικές εγγυήσεις καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου. Επιπλέον, η νομολογία της Ελλάδας, της Πορτογαλίας και των Κάτω Χωρών καταδεικνύει την ανάγκη προσεκτικής επιλογής του είδους της διαδικασίας που πρέπει να εφαρμόζεται για ορισμένες ευάλωτες γυναίκες, των οποίων οι αιτήσεις δεν μπορούν να διεκπεραιωθούν δίκαια στο πλαίσιο των διαδικασιών στα σύνορα ή των ταχειών διαδικασιών.

Μια άλλη διαδικαστική εγγύηση που επισημαίνεται από τη νομολογία είναι η παροχή γυναίκας διερμηνέα και χειριστή της υπόθεσης. Στη Φινλανδία, η μη παροχή διερμηνέα και χειριστή του ιδίου φύλου σε υπόθεση σεξουαλικής βίας οδήγησε στην ακύρωση της απόφασης ασύλου της αποφαινόμενης αρχής.

Επιπλέον, η Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων τόνισε τη σημασία της παροχής στους αιτούντες πρόσβασης σε ιατρική εξέταση για την απόδειξη των βασανιστηρίων που

έχουν υποστεί, εφόσον τα εν λόγω ιατρικά στοιχεία μπορούν να συμβάλουν στην εξακρίβωση της αξιοπιστίας μιας υπόθεσης.

5.1. Αξιολόγηση της ανάγκης για ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις

Σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 1 της αναδιατυπωμένης ΟΔΑ, τα κράτη μέλη πρέπει να αξιολογούν κατά πόσον οι αιτούντες χρήζουν ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από την υποβολή αίτησης ασύλου. Το άρθρο 24 παράγραφος 4 ορίζει ότι οι ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις πρέπει να διασφαλίζονται ακόμη και όταν η ανάγκη ανακύπτει σε μεταγενέστερο στάδιο κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου.

Σε δύο υποθέσεις στις Κάτω Χώρες, το περιφερειακό δικαστήριο της Χάγης ακύρωσε την απόφαση της αποφαινόμενης αρχής διότι δεν αξιολόγησε την ανάγκη για ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις για γυναίκες αιτούσες με ενδείξεις ευαλωτότητας.

Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#)⁷², της 18ης Ιουνίου 2021, η αίτηση ασύλου της αιτούσας άσυλο απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι δεν προσήλθε σε πολλαπλές προγραμματισμένες συνεντεύξεις. Η αιτούσα άσυλο υποστήριξε ότι αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι βρισκόταν σε σύγχυση, ισχυριζόμενη ότι έχρηζε ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων λόγω της ευαλωτότητάς της. Το περιφερειακό δικαστήριο εξέτασε την αναγκαιότητα των εγγυήσεων αυτών, σημειώνοντας ότι η αιτούσα άσυλο εμφάνισε σημάδια σύγχυσης, έντασης, επιθετικότητας και δυνητικού τραύματος κατά τη διάρκεια της συνέντευξης εγγραφής της, καθώς ανέφερε ότι ήταν θύμα σεξουαλικής βίας. Το δικαστήριο επισήμανε ότι οι ενδείξεις αυτές υποδεικνύαν ευαλωτότητα, η οποία θα έπρεπε να είχε οδηγήσει σε αξιολόγηση του κατά πόσον απαιτούνται διαδικαστικές εγγυήσεις σύμφωνα με την αναδιατυπωμένη ΟΔΑ και τις συναφείς εθνικές νομοθεσίες.

Το δικαστήριο διαφώνησε με το επιχείρημα του υφυπουργού ότι, χωρίς ιατρική συμβουλή, δεν θα μπορούσε να διαπιστωθεί ότι η αιτούσα άσυλο έχρηζε ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων. Το δικαστήριο επισήμανε ότι η αξιολόγηση της ευαλωτότητας της αιτούσας άσυλο δεν θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά σε ιατρική συμβουλή, καθώς η αποφαινόμενη αρχή πρέπει να επαγρυπνεί ως προς την ανάγκη διαδικαστικών εγγυήσεων καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ασύλου. Η απόφαση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι ο υφυπουργός πρέπει να επανεκτιμήσει την αναγκαιότητα των εν λόγω εγγυήσεων και ενδεχομένως να διεξαγάγει νέες ακροάσεις προτού λάβει οριστική απόφαση επί του αιτήματος ασύλου της αιτούσας άσυλο.

Στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργού Ασύλου και Μετανάστευσης \(de Minister van Asiel en Migratie\)](#)⁷³, της 5ης Ιουλίου 2024, μια γυναίκα από το Τόγκο υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας, επικαλούμενη φόβο δίωξης στη χώρα καταγωγής της λόγω του σεξουαλικού προσανατολισμού της ως λεσβίας. Ανέφερε ότι υπέστη σεξουαλική κακοποίηση από τον θείο της, απειλές από τον ετεροθαλή αδελφό της και απόρριψη από την κοινότητά

της. Η αίτησή της διεκπεραιώθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας στα σύνορα. Ο υπουργός διαπίστωσε έλλειψη αξιοπιστίας σε σχέση με τον ΛΟΑΤΚΙ προσανατολισμό της, επικαλούμενος ότι οι αφηγήσεις της για τη σεξουαλικότητά της και τις σχέσεις της ήταν ασυνεπείς και επιφανειακές. Στην προσφυγή της, η αιτούσα υποστήριξε ότι δεν της παρασχέθηκαν ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα ψυχικής υγείας της, συμπεριλαμβανομένων τραυματικών εμπειριών από σεξουαλική κακοποίηση του παρελθόντος και δυσκολιών στην κατανόηση και την παροχή απαντήσεων στις ερωτήσεις. Ισχυρίστηκε ότι τα ζητήματα αυτά επηρέασαν την ικανότητά της να εκφράσει πλήρως τα συναισθήματα και τις εμπειρίες της σχετικά με τον προσανατολισμό της ως ΛΟΑΤΚΙ.

Το δικαστήριο συμφώνησε με την αιτούσα άσυλο, επισημαίνοντας διαδικαστικές ελλείψεις στον χειρισμό της υπόθεσης από τον υπουργό. Το δικαστήριο τόνισε τη σημασία της αναγνώρισης της ευαλωτότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 24 της αναδιατυπωμένης ΟΔΑ. Το δικαστήριο υποστήριξε ότι το ιστορικό μακροχρόνιας σεξουαλικής κακοποίησης της αιτούσας άσυλο δεν αμφισβητήθηκε από τον υπουργό και ότι το αίτημα ασύλου της αιτούσας άσυλο, που βασίζεται στο φόβο δίωξης λόγω του λεσβιακού προσανατολισμού της, ήταν βαθιά συνυφασμένο με την κακοποίηση του παρελθόντος, καθιστώντας κρίσιμο να εξεταστεί η ψυχολογική της κατάσταση κατά τη διαδικασία ασύλου.

Η ιατρική γνωμάτευση που εκδόθηκε από τη Medifirst συνέστησε η αιτούσα άσυλο να υποβληθεί μόνο σε απλές ερωτήσεις λόγω της περιορισμένης εκπαίδευσής της, της μεταβαλλόμενης και μειωμένης συγκέντρωσής της, και της καθυστερημένης κατανόησής της. Ωστόσο, το δικαστήριο διαπίστωσε ότι η ιατρική έκθεση δεν εξετάστηκε επαρκώς από τον υπουργό. Το δικαστήριο σημείωσε ότι η παράλειψη αυτή ήταν εμφανής στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, όπου ο υπουργός ανέμενε λεπτομερείς και συνεκτικές εξηγήσεις από την αιτούσα άσυλο.

Το δικαστήριο σημείωσε ότι ο υπουργός ήταν υποχρεωμένος, επίσης κατά τη διαδικασία στα σύνορα, να διερευνήσει εάν ήταν αναγκαίες ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις, όπως πρόσθετη ιατρική συμβουλή, παράταση της γενικής διαδικασίας ασύλου ή παράταση της συνέντευξης σε περισσότερες ημέρες. Το δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η παράλειψη του υπουργού να εφαρμόσει τις εν λόγω εγγυήσεις οδήγησε σε μια άδικη και ανεπαρκώς αιτιολογημένη απόφαση.

5.2. Είδος διαδικασίας

Όταν δεν μπορεί να παρασχεθεί επαρκής υποστήριξη κατά τη διαδικασία στα σύνορα, το άρθρο 24 παράγραφος 3 της αναδιατυπωμένης ΟΔΑ επιβάλλει τη μετάβαση σε μια πιο τυπική διαδικασία ασύλου, η οποία παρέχει περισσότερο χρόνο και πόρους για την αξιολόγηση της αίτησης. Σύμφωνα με το άρθρο 24 παράγραφος 3, η υποχρέωση ισχύει ιδίως όταν οι προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος άσυλο σχετίζονται με βιασμό, βασανιστήρια ή άλλες σοβαρές μορφές ψυχολογικής, σωματικής ή σεξουαλικής βίας. Ως εκ τούτου, στην προηγούμενη υπόθεση ([Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργού Ασύλου και Μετανάστευσης \(de Minister van Asiel en Migratie\)](#)⁷⁴, της 5ης Ιουλίου 2024), το δικαστήριο επισήμανε ότι ο υπουργός ήταν υποχρεωμένος να διερευνήσει κατά πόσον η αιτούσα άσυλο

θα έπρεπε να μεταφερθεί στη γενική διαδικασία ασύλου λόγω των χαρακτηριστικών ευαλωτότητας της.

Στην Ελλάδα, στην υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου](#)⁷⁵, η οποία εκδικάστηκε στις 14 Φεβρουαρίου 2023, η αιτούσα άσυλο ισχυρίστηκε ότι ήταν θύμα ψυχολογικής κακοποίησης. Η κατάθεση του ψυχιάτρου υποστήριξε τους ισχυρισμούς της, δηλώνοντας ότι χρειαζόταν 24ωρη παρακολούθηση και ότι παρουσίαζε σημάδια κατάθλιψης, αϋπνίας, διατροφικών διαταραχών, εκρήξεων οργής και αυτοκτονικών σκέψεων. Εκτός από την παροχή της κατάλληλης ιατρικής φροντίδας και ψυχολογικής βοήθειας, ζητήθηκε να εξεταστεί η αιτούσα άσυλο από αρμόδια αρχή που θα επιβεβαιώνει την ευαλωτότητά της. Το Περιφερειακό Γραφείο Ασύλου της Λέσβου παρέπεμψε την αίτησή της από την ταχεία διαδικασία στην τακτική διαδικασία, λόγω της ευαλωτότητας της αιτούσας άσυλο. Το αίτημά της για άσυλο απορρίφθηκε από την αποφαινόμενη αρχή. Η αιτούσα άσυλο προσέβαλε την απόφαση ενώπιον της Δεύτερης Επιτροπής Προσφυγών. Η επιτροπή αναγνώρισε την αιτούσα άσυλο ως ευάλωτη, ωστόσο τελικά απέρριψε την αίτησή της για διεθνή προστασία. Η αιτούσα άσυλο υπέβαλε αίτηση ακυρώσεως της απόφασης της επιτροπής ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου του Πειραιά, το οποίο έκανε δεκτή την αίτηση. Το δικαστήριο έκρινε ότι η υπόθεση διεκπεραιώθηκε στο πλαίσιο της τακτικής διαδικασίας λόγω της ευαλωτότητας της αιτούσας άσυλο, αλλά δεν της ζητήθηκε ποτέ να επαναξιολογήσει τον ισχυρισμό της με βάση τις εγγυήσεις της εν λόγω διαδικασίας. Οι εγγυήσεις αυτές περιλάμβαναν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, δυνατότητα παροχής νομικής συνδρομής και εξέταση από υπάλληλο της Υπηρεσίας Ασύλου για θέματα ευαλωτότητας. Το δικαστήριο σημείωσε ότι η συνέντευξη διεξήχθη από υπάλληλο του ΕΥΑΑ, ο οποίος είχε αρμοδιότητες μόνο για τη διενέργεια συνεντεύξεων στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας στα σύνορα. Επιπλέον, ούτε από το περιεχόμενο της προσβαλλόμενης απόφασης ούτε από τα έγγραφα του φακέλου προκύπτει ότι η αιτούσα άσυλο κλήθηκε να εμφανιστεί ενώπιον των αρμόδιων αρχών για τη διεξαγωγή νέας συνέντευξης στο πλαίσιο της επανεξέτασης της αίτησής της σύμφωνα με την τυπική διαδικασία στην οποία είχε παραπεμφθεί.

Στην Πορτογαλία, η υπόθεση [Αιτούσα άσυλο κατά Τμήμα Ασύλου και Προσφύγων της Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Συνόρων \(SEF\)](#)⁷⁶, της 7ης Οκτωβρίου 2021, αφορούσε τις αιτήσεις μιας γυναίκας από την Αγκόλα και ενός ανήλικου παιδιού που έπασχαν από ιατρικά προβλήματα. Οι αιτήσεις τους για διεθνή προστασία αξιολογήθηκαν από το Τμήμα Ασύλου και Προσφύγων της Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Συνόρων (SEF) στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας. Βάσει συνοπτικής αξιολόγησης, τα αιτήματα θεωρήθηκαν αμέσως αβάσιμα, με αποτέλεσμα το SEF να μην προβεί σε ανάλυση όλων των σχετικών στοιχείων, δηλαδή των δηλώσεων της αιτούσας άσυλο και όλων των διαθέσιμων πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων των ιατρικών ζητημάτων του ανήλικου αιτούντος.

Το δικαστήριο έκανε δεκτή την προσφυγή και ακύρωσε την απόφαση, διατάσσοντας το SEF να παράσχει διεθνή προστασία. Το δικαστήριο έκρινε ότι, εάν από τη διοικητική διαδικασία προκύψει ότι η αιτούσα άσυλο είναι ιδιαίτερα ευάλωτο πρόσωπο, η δημόσια αρχή πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην εξέταση της εν λόγω αίτησης χωρίς να εφαρμόσει τη διαδικασία στα σύνορα. Το δικαστήριο τόνισε ότι θα πρέπει να παρασχεθούν στην αιτούσα άσυλο διοικητική υποστήριξη και ειδικές εγγυήσεις, συμπεριλαμβανομένης της παράτασης της προθεσμίας της συνέντευξης και της προσκόμισης αποδεικτικών στοιχείων, καθώς και της παροχής υποστήριξης από εμπειρογνώμονες.

5.3. Παροχή γυναίκας διερμηνέα και χειριστή υποθέσεων

Το έγγραφο της UNHCR με τίτλο «[Guidelines on Gender-Related Persecution](#)» (Κατευθυντήριες γραμμές της UNHCR για τις διώξεις που σχετίζονται με το φύλο) (Μάιος 2002) αναφέρουν τα εξής: «οι αιτούντες θα πρέπει να ενημερώνονται για την επιλογή τους να έχουν συνεντευξιαστές και διερμηνείς του ίδιου φύλου με τους ίδιους, οι οποίοι θα πρέπει να παρέχονται αυτόματα στις γυναίκες αιτούσες». Ομοίως, το έγγραφο της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης με τίτλο [Recommendations of the Committee of Ministers' of the Council of Europe of May 2022 on protecting the rights of migrants, refugee and asylum-seeking women and girls](#) (Συστάσεις της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης του Μαΐου 2022 σχετικά με την προστασία των δικαιωμάτων των γυναικών και κοριτσιών μεταναστών, προσφύγων και αιτουσών άσυλο) συμβουλεύουν ότι «θα πρέπει να είναι διαθέσιμες γυναίκες υπάλληλοι ασύλου και διερμηνείς για τις γυναίκες αιτούσες άσυλο, οι οποίες θα πρέπει να ενημερώνονται όταν υπάρχει αυτή η δυνατότητα».

Το έγγραφο του EUAA με τίτλο [Guidance on Vulnerability in Asylum and Reception – Operational Standards and Indicators](#) (Κατευθυντήριες αρχές σχετικά με την ευαλωτότητα στο άσυλο και την υποδοχή — Επιχειρησιακά πρότυπα και δείκτες) (Μάιος 2024) τονίζει τη σημασία του ορισμού ενός χειριστή της υπόθεσης και ενός διερμηνέα του φύλου που προτιμά ο αιτών ως μέτρου υποστήριξης, ιδίως όταν ο ισχυρισμός του αιτούντος αφορά έμφυλη βία ή θρησκευτικές ή πολιτιστικές ευαισθησίες που σχετίζονται με το φύλο.

Αυτό έχει αναγνωριστεί ως ειδική διαδικαστική εγγύηση στη Φινλανδία, για παράδειγμα στην υπόθεση [Α. κατά Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#)⁷⁷, στην οποία μια Σομαλή υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας επικαλούμενη επαναλαμβανόμενη σεξουαλική βία την οποία είχε υποστεί από την Al-Shabaab. Η συνέντευξη διεξήχθη από έναν άνδρα υπάλληλο και έναν άνδρα διερμηνέα της Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης. Η Φινλανδική Υπηρεσία Μετανάστευσης απέρριψε την αίτηση ασύλου και αποφάσισε να την επιστρέψει στη Σομαλία.

Το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο έκρινε ότι ένας υπάλληλος της Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης υποχρεούται, βάσει του άρθρου 96α του νόμου περί αλλοδαπών, να λαμβάνει υπόψη την ατομική κατάσταση και τις περιστάσεις μιας αιτούσας άσυλο, εντοπίζοντας ένα άτομο που έχει ανάγκη από ειδικές διαδικαστικές εγγυήσεις και παρέχοντάς του υποστήριξη. Ο καθοριστικός παράγοντας κατά την εκτίμηση της ανάγκης για βοήθεια είναι κατά πόσον, χωρίς τη βοήθεια, η αιτούσα θα ήταν σε θέση να ασκήσει τα δικαιώματά της και να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο της διαδικασίας ασύλου. Δεδομένης της ευάλωτης θέσης της αιτούσας άσυλο και της ευαισθησίας του λόγου χορήγησης ασύλου, το δικαστήριο έκρινε ότι δεν θα μπορούσε να αναμένεται ότι θα ήταν σε θέση να αναφέρει τις εμπειρίες της κατά τη διαδικασία ασύλου παρουσία ενός άνδρα διερμηνέα και ενός άνδρα χειριστή της υπόθεσης, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει επωφεληθεί από τα δικαιώματά της και έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Το δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η Φινλανδική Υπηρεσία Μετανάστευσης θα έπρεπε να της είχε δώσει τη δυνατότητα να έχει χειριστή της υπόθεσης και διερμηνέα του ίδιου φύλου και ακύρωσε την απόφαση.

5.4. Πρόσβαση σε ιατρική εξέταση

Κατά τη διαδικασία λήψης απόφασης, γενικά, η παροχή αποδεικτικών εγγράφων δεν είναι απολύτως αναγκαία για την εξακρίβωση της αξιοπιστίας ενός ισχυρισμού. Ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 18 της αναδιατυπωμένης ΟΔΑ, όπου ενδέχεται να απαιτείται ιατρική εξέταση συγκεκριμένων ευαλωτοτήτων για την αξιολόγηση της αίτησης, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι παρέχεται πρόσβαση στην εξέταση και ότι η δαπάνη καλύπτεται από την κυβέρνηση.

Η Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των Βασανιστηρίων, στην υπόθεση [Z.K. και A.K. κατά Ελβετίας](#),⁷⁸ αποφάνθηκε σε υπόθεση που αφορούσε μια Ρωσίδα γυναίκα που ισχυριζόταν ότι ήταν θύμα επαναλαμβανόμενης σεξουαλικής βίας. Ο ισχυρισμός της απορρίφθηκε από τις ελβετικές αρχές λόγω έλλειψης αξιοπιστίας, επισημαίνοντας ότι η έλλειψη ιατρικών αποδεικτικών στοιχείων μειώνει την αξιοπιστία της. Η επιτροπή επισήμανε ότι η αιτούσα άσυλο δεν ήταν σε θέση να προσκομίσει πλήρες ιατρικό πιστοποιητικό που να αποδεικνύει την τραυματική της εμπειρία από τον βιασμό, διότι οι αρχές της αρνήθηκαν την πρόσβαση σε μια τέτοια ιατρική εξέταση και θεραπεία.

Η επιτροπή υπενθύμισε την ανάγκη να διασφαλίζεται η εφαρμογή ειδικών διαδικαστικών εγγυήσεων, και ειδικότερα θα πρέπει πάντα να διασφαλίζεται εξέταση από ιατρό που διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα, μεταξύ άλλων όταν ζητείται από τον προσφεύγοντα να αποδείξει τα βασανιστήρια τα οποία υπέστη, ανεξάρτητα από την εκτίμηση των αρχών σχετικά με την αξιοπιστία των ισχυρισμών, ώστε οι αρχές που αποφασίζουν για μια συγκεκριμένη υπόθεση απέλασης να είναι σε θέση να ολοκληρώσουν την εκτίμηση του κινδύνου βασανιστηρίων βάσει του αποτελέσματος των ιατρικών και ψυχολογικών εξετάσεων, χωρίς καμία εύλογη αμφιβολία.

Επιπλέον, στην υπόθεση [H.U. κατά Φινλανδίας](#),⁷⁹ η Επιτροπή του ΟΗΕ κατά των βασανιστηρίων (UN CAT) αποφάνθηκε ότι οι φινλανδικές αρχές δεν παρείχαν επαρκείς διαδικαστικές εγγυήσεις για μια γυναίκα ακτιβίστρια για τα ανθρώπινα δικαιώματα από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό η οποία είχε πέσει θύμα σοβαρών βασανιστηρίων και σεξουαλικής βίας λόγω του ακτιβισμού της. Η αίτησή της απορρίφθηκε από τις αρχές λόγω έλλειψης αξιοπιστίας. Η αιτούσα άσυλο είχε προσκομίσει ιατρικές βεβαιώσεις που πιστοποιούσαν τα ψυχολογικά και σωματικά προβλήματα που υπέστη ως αποτέλεσμα της τραυματικής της εμπειρίας, γεγονός που εμπόδιζε την ικανότητά της να παράσχει λεπτομερή περιγραφή του ισχυρισμού της. Ωστόσο, η επιτροπή έκρινε ότι οι φινλανδικές αρχές δεν έλαβαν υπόψη τις ιατρικές βεβαιώσεις, γεγονός που επηρέασε αρνητικά το αποτέλεσμα της λήψης απόφασης. Επιπλέον, η επιτροπή επισήμανε ότι τα θύματα διαταραχής μετατραυματικού άγχους ενδέχεται να δυσκολεύονται να αποκαλύψουν συνεκτικές λεπτομέρειες και οι χώρες δεν θα πρέπει να βασίζονται αποκλειστικά σε τυποποιημένες αξιολογήσεις αξιοπιστίας σε τέτοιες περιπτώσεις. Η επιτροπή υπογράμμισε ότι οι αρχές θα έπρεπε να είχαν χορηγήσει στην αιτούσα άσυλο πρόσβαση σε ιατρική εξέταση, παρόλο που αμφισβήτησαν την αξιοπιστία της.

Πηγές

- ¹ UNHCR (7 Μαΐου 2002). [Κατευθυντήριες οδηγίες για τη διεθνή προστασία των προσφύγων αριθ. 2: «Συμμετοχή σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα» στα πλαίσια του Άρθρου 1 Α \(2\) της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 και/ή του Πρωτοκόλλου του 1967 για το Καθεστώς των Προσφύγων](#), σ. 3, παράγραφος 11.
- ² Ευρωπαϊκή Ένωση, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ], [WS κατά Εθνικής Υπηρεσίας για τους Πρόσφυγες στο πλαίσιο του Συμβουλίου των Υπουργών \(SAR\)](#), C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47, 16 Ιανουαρίου 2024.
- ³ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers — CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), αριθ. 272 156, 29 Απριλίου 2022.
- ⁴ Φινλανδία, Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο [Korkein hallinto-oikeus], [Αιτών κατά Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#), ΚΗΟ:2023:47, ECLI:FI:ΚΗΟ:2023:47, 25 Μαΐου 2023.
- ⁵ Ευρωπαϊκή Ένωση, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ], [Κ και L κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#), C-646/21, ECLI:EU:C:2024:487, 11 Ιουνίου 2024.
- ⁶ Ευρωπαϊκή Ένωση, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ], [Κ και L κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#), C-646/21, ECLI:EU:C:2024:487, 11 Ιουνίου 2024.
- ⁷ Κύπρος, Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας, [Αιτούντες άσυλο κατά Κυπριακής Δημοκρατίας και/ή μέσω Υπηρεσίας Ασύλου](#), αριθ. 5649/22, 9 Ιουλίου 2024.
- ⁸ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF\)](#), 10 A 4960/22, 23 Ιουλίου 2024.
- ⁹ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF\)](#), 10 A 5193/23, 19 Απριλίου 2024.
- ¹⁰ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers - CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(le Commissaire Général aux Réfugiés et aux Apatrides de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen CGRS CGGRA CGVS\)](#), αριθ. 310 233, 18 Ιουλίου 2024.
- ¹¹ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\)](#), αριθ. 3 A 1652/19, 5 Ιουνίου 2023.
- ¹² Ευρωπαϊκή Ένωση, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ], [ΑΗ \(C-608/22\), FN \(C-609/22\) κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου \(Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, BFA\)](#), συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-608/22 και C-609/22, ECLI:EU:C:2024:828, 4 Οκτωβρίου 2024.
- ¹³ Αυστρία, Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgerichtshof — VwGH], [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου \(Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, BFA\)](#), Ra 2022/20/0028-18, και [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Ασύλου \(Bundesamt für Fremdenwesen und Asyl, BFA\)](#), Ra 2021/20/0425-21, 23 Οκτωβρίου 2024.
- ¹⁴ Δανία, Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες [Flygtningenævnet], [Προσφεύγοντες κατά Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#), 2023/10, 3 Φεβρουαρίου 2023.
- ¹⁵ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Ο., Ο. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides, OFPRA\)](#), αριθ. 24014128 R, 11 Ιουλίου 2024.
- ¹⁶ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\)](#), αριθ. 7 A 94/22, 15 Μαρτίου 2023.
- ¹⁷ Λουξεμβούργο, Διοικητικό Δικαστήριο [Cour Administrative], [Α. κατά Υπουργείου Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Διεύθυνση Μετανάστευσης](#), αριθ. 48022C, ECLI:LU:CADM:2023:48022, 16 Μαρτίου 2023.
- ¹⁸ Λουξεμβούργο, Διοικητικό Δικαστήριο [Cour Administrative], [Α. και Β. κατά Υπουργείου Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Διεύθυνση Μετανάστευσης](#), αριθ. 48073C, ECLI:LU:CADM:2023:48073, 23 Μαρτίου 2023.
- ¹⁹ Λουξεμβούργο, Διοικητικό Δικαστήριο [Cour Administrative], [Α., Β., C. και D. κατά Υπουργείου Εξωτερικών και Ευρωπαϊκών Υποθέσεων, Διεύθυνση Μετανάστευσης](#), αριθ. 48052C, ECLI:LU:CADM:2023:48052, 25 Απριλίου 2023.
- ²⁰ Ελβετία, Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο [Bundesverwaltungsgericht — Tribunal administratif fédéral — FAC], [Α,Β,С,Д,Ε κατά Υφυπουργείου Μετανάστευσης \(Staatssekretariat für Migration, SEM\)](#), E-2303/2020, 23 Απριλίου 2024.
- ²¹ Ελβετία, SEM, Fiche d'information «Changement de pratique vis-à-vis des requérantes d'asile afghanes», 21 Ιουνίου 2024, <https://www.sem.admin.ch/sem/fr/home/asyl/afghanistan.html>
- ²² Ελβετία, Ομοσπονδιακό Διοικητικό Δικαστήριο <https://bvger.weblaw.ch/cache?guiLanguage=de&q=afghanistan&id=7033434a-eeec4-4edf-882b-d5cd2707819e&sort-field=rulingDate&sort-direction=desc>, 21 Ιανουαρίου 2025.

- ²³ Ιταλία, Πολιτικό Δικαστήριο [Tribunali], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(Ministero dell'Interno\)](#) RG 24511/2019, 3 Απριλίου 2023.
- ²⁴ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [D. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#), αριθ. 20030921, 5 Μαΐου 2021.
- ²⁵ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Αιτούσες άσυλο κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#), αριθ. 21022972, 8 Δεκεμβρίου 2021.
- ²⁶ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Κ. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(Office Français de Protection des Réfugiés et Apatrides, OFPRA\)](#), αριθ. 19046460, 4 Σεπτεμβρίου 2020.
- ²⁷ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Αιτούσα άσυλο κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(Office Français de Protection des Réfugiés et Apatride, OFPRA\)](#), αριθ. 19055889, 14 Σεπτεμβρίου 2020.
- ²⁸ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Αιτούσα άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(BAMF\)](#), 10 A 35/23, 21 Μαρτίου 2023.
- ²⁹ Λουξεμβούργο, Διοικητικό Δικαστήριο [Cour Administrative], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου \(Ministre de l'Immigration et de l'Asile — Λουξεμβούργο\)](#), 47646C, 23 Φεβρουαρίου 2023.
- ³⁰ Νορβηγία, Περιφερειακό Δικαστήριο [Noreg Domstolar], [Αιτούσα άσυλο κατά Επιτροπής Προσφυγών Μετανάστευσης \(Utlendingsnemnda, UNE\)](#), TOSL-2024-58046, 12 Ιουλίου 2024.
- ³¹ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers - CALL], [Αιτούσα άσυλο κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides, CGRS\)](#), αριθ. 253 776, 30 Απριλίου 2021.
- ³² Ιταλία, Πολιτικό Δικαστήριο [Tribunali], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(Εδαφική Επιτροπή της Ρώμης\)](#), R.G. αριθ. 54397/2023, 9 Ιουλίου 2024.
- ³³ Λουξεμβούργο, Διοικητικό Δικαστήριο [Tribunal administratif], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου \(Ministre de l'Immigration et de l'Asile — Λουξεμβούργο\)](#), 46050, 5 Οκτωβρίου 2022.
- ³⁴ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers — CALL], [X. κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), αριθ. 251 246, 19 Μαρτίου 2021.
- ³⁵ Νορβηγία, Περιφερειακό Δικαστήριο [Noreg Domstolar], [A κατά Επιτροπής Προσφυγών Μετανάστευσης \(Utlendingsnemnda NDICIUNE\)](#), TOSL-2023-176756, 23 Απριλίου 2024.
- ³⁶ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers - CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(le Commissaire Général aux Réfugiés et aux Apatrides- de Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen- CGRS- CGGRA- CGVS\)](#), αριθ. 307 471, 29 Μαΐου 2024.
- ³⁷ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers - CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), 262 192, 13 Οκτωβρίου 2021.
- ³⁸ EASO (Μάρτιος 2020), Κατευθυντήριες γραμμές της EASO σχετικά με την ιδιότητα μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας – Σειρά πρακτικών οδηγιών της EASO, σ. 22.
- ³⁹ Δανία, Επιτροπή Προσφυγών για τους Πρόσφυγες [Flygtningesnævnet], [X κατά Δανικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#), 8 Αυγούστου 2023.
- ⁴⁰ Δανία, Συμβούλιο Προσφυγών για τους Πρόσφυγες [Flygtningesnævnet], [Αιτούντες άσυλο κατά Δανικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#), 1η Σεπτεμβρίου 2022.
- ⁴¹ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Αιτούσες άσυλο κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#), 19008521, 19008522 και 19008524, 14 Νοεμβρίου 2019.
- ⁴² Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Κα Κ. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#), αριθ. 23019157 C, 31 Οκτωβρίου 2023.
- ⁴³ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Προσφεύγων κατά Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Μετανάστευσης και Προσφύγων \(Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF\)](#), A 14 K 3836/21, 21 Μαρτίου 2024.
- ⁴⁴ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers — CALL], [Αιτούσες άσυλο κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), αριθ. 249 026, 15 Φεβρουαρίου 2021.
- ⁴⁵ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [J. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPRA\)](#), αριθ. 21038022 C, 17 Μαΐου 2022.
- ⁴⁶ Κάτω Χώρες, Δικαστήριο της Χάγης [Rechtbank Den Haag], [Αιτούσα άσυλο κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#), NL21.3662, ECLI:NL:RBDHA:2021:4690, 14 Απριλίου 2021.
- ⁴⁷ Ιταλία, Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο — πολιτικό τμήμα [Corte Supreme di Cassazione], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών](#), αριθ. 08980/2022, 23 Σεπτεμβρίου 2021.
- ⁴⁸ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers - CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(le Commissaire Général aux Réfugiés et aux Apatrides- de](#)

[Commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen· CGRS· CGRA· CGVS](#)], αριθ. 310 232, 18 Ιουλίου 2024.

⁴⁹ Ευρωπαϊκή Ένωση, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ], [WS κατά κρατικής υπηρεσίας για τους πρόσφυγες υπό το Συμβούλιο Υπουργών \(SAR\)](#), C-621/21, ECLI:EU:C:2024:47, 16 Ιανουαρίου 2024.

⁵⁰ Ιταλία, Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο — πολιτικό τμήμα [Corte Supreme di Cassazione], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών](#), αριθ. 06109/2022, 16 Δεκεμβρίου 2021.

⁵¹ Ιταλία, Πολιτικό Δικαστήριο [Tribunali], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(εδαφική επιτροπή της Μπολόνια\)](#), 5135/2019, 27 Ιανουαρίου 2022.

⁵² EASO (Οκτώβριος 2016). [Έκθεση συνεδρίασης για τις ΠΧΚ](#).

⁵³ Γερμανία, Περιφερειακό Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgericht], [Αιτούσες άσυλο κατά Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων \(Bundesamt für Migration und Flüchtlinge, BAMF\)](#), 5 A 40/22 MD, 9 Οκτωβρίου 2023.

⁵⁴ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers — CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), αριθ. 253 822, 30 Απριλίου 2021.

⁵⁵ Γερμανία, Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο (Oberverwaltungsgericht/Verwaltungsgerichtshöf), [BAMF κατά Αιτούσα άσυλο](#), 4 LA 74/20, ECLI:DE:OVGN:2022:0209.4LA74.20.00, 9 Φεβρουαρίου 2022.

⁵⁶ EASO (Σεπτέμβριος 2019). [Country of Origin Information: Eritrea](#) (Πληροφορίες για τη χώρα καταγωγής: Ερυθραία).

⁵⁷ Ευρωπαϊκή Ένωση, Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης [ΔΕΕ], [X, Y και τα έξι παιδιά τους κατά Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#), C-125/22, ECLI:EU:C:2023:843, 9 Νοεμβρίου 2023.

⁵⁸ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [Ka M. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPPA\)](#), αριθ. 22040462 C+, 20 Σεπτεμβρίου 2023.

⁵⁹ Γαλλία, Εθνικό Δικαστήριο Ασύλου [Cour Nationale du Droit d'Asile (CNDA)], [E. κατά Γαλλικής Υπηρεσίας Προστασίας Προσφύγων και Ανιθαγενών \(OFPPA\)](#), αριθ. 20003681, 15 Ιανουαρίου 2021.

⁶⁰ UNHCR (Μάιος 2013). [Beyond Proof Credibility Assessment in EU Asylum System](#).

⁶¹ Κύπρος, Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας [Διοικητικό Δικαστήριο Διεθνούς Προστασίας], [Αιτούσα άσυλο κατά Κυπριακής Δημοκρατίας και/ή μέσω Υπηρεσίας Ασύλου](#), αριθ. 624/2021, 29 Μαρτίου 2024.

⁶² Ιταλία, Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο — πολιτικό τμήμα [Corte Supreme di Cassazione], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών \(εδαφική επιτροπή του Σαλέρνο\)](#), 10413/2019, 18 Μαΐου 2022.

⁶³ Κάτω Χώρες, Δικαστήριο της Χάγης [Rechtbank Den Haag], [Αιτούσα άσυλο κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#), NL22.15067, ECLI:NL:RBDHA:2022:11899, 9 Νοεμβρίου 2022.

⁶⁴ Σλοβενία, Διοικητικό Δικαστήριο [Upravno sodišče], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργείου Εσωτερικών](#), IU 483/2021-27, ECLI:SI:UPRS:2022:I.U.483.2021.27, 17 Αυγούστου 2022.

⁶⁵ Ιρλανδία, Ανώτατο Δικαστήριο, [NNM κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας και Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας](#), [2020] IEHC 590, 18 Νοεμβρίου 2020.

⁶⁶ Ιρλανδία, Ανώτατο Δικαστήριο, [BA κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας και Υπουργού Δικαιοσύνης και Ισότητας](#), [2020] IEHC 589, 20 Νοεμβρίου 2020.

⁶⁷ Βέλγιο, Συμβούλιο ένδικων διαφορών δικαίου αλλοδαπών [Conseil du Contentieux des Étrangers — CALL], [X κατά Γενικού Επιτρόπου Προσφύγων και Ανιθαγενών \(CGRS\)](#), αριθ. 288 199, 27 Απριλίου 2023.

⁶⁸ Αυστρία, Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο [Verwaltungsgerichtshof - VwGH], [Δρ. WK στην υπόθεση W κατά Ανεξάρτητης Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Ασύλου \[απόφαση της 19.05.1999\] και Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών](#), αριθ. 99/20/0483, ECLI:AT:VWGH:2002:1999200483.X00, 16 Απριλίου 2022.

⁶⁹ Πολωνία, Διοικητικό Δικαστήριο του Wojewodship [Wojewodzki Sąd Administracyjny], [M.M. κατά Συμβουλίου Προσφύγων](#), SA/Wa 1480/19, 30 Ιανουαρίου 2020.

⁷⁰ Ιρλανδία, Ανώτατο Δικαστήριο, [T.B. κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας & Anor](#), [2022] IEHC 275, 13 Μαΐου 2022.

⁷¹ Ιρλανδία, Ανώτατο Δικαστήριο, [K.B. κατά Δικαστηρίου Εφέσεων Διεθνούς Προστασίας & Anor](#), [2022] IEHC 641, 4 Νοεμβρίου 2022.

⁷² Κάτω Χώρες, Δικαστήριο της Χάγης [Rechtbank Den Haag], [Αιτούσα άσυλο κατά Υφυπουργού Δικαιοσύνης και Ασφάλειας \(Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid\)](#), NL21.7738, ECLI:NL:RBDHA:2021:6355, 18 Ιουνίου 2021.

⁷³ Κάτω Χώρες, Δικαστήριο της Χάγης [Rechtbank Den Haag], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργού Ασύλου και Μετανάστευσης \(de Minister van Asiel en Migratie\)](#), NL24.22954, NL24.22955, ECLI:NL:RBDHA:2024:10991, 05 Ιουλίου 2024.

⁷⁴ Κάτω Χώρες, Δικαστήριο της Χάγης [Rechtbank Den Haag], [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργού Ασύλου και Μετανάστευσης \(de Minister van Asiel en Migratie\)](#), NL24.22954, NL24.22955, ECLI:NL:RBDHA:2024:10991, 5 Ιουλίου 2024.

⁷⁵ Ελλάδα, Διοικητικό Εφετείο, [Αιτούσα άσυλο κατά Υπουργού Μετανάστευσης και Ασύλου](#), Α65/2023, 14 Φεβρουαρίου 2023.

⁷⁶ Πορτογαλία, Κεντρικό Διοικητικό Δικαστήριο [Tribunal Central Administrativo], [Αιτούσα άσυλο κατά Τμήματος Ασύλου και Προσφύγων της Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Συνόρων \(SEF\)](#), 637/21.4 BELSB, 7 Οκτωβρίου 2021.

⁷⁷ Φινλανδία, Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο [Korkein hallinto-oikeus], [Α κατά Φινλανδικής Υπηρεσίας Μετανάστευσης](#), ΚΗΟ:2020:91, ECLI:FI:ΚΗΟ:2020:91, 7 Σεπτεμβρίου 2020.

⁷⁸ ΟΗΕ, Επιτροπή κατά των βασανιστηρίων [CAT], [Ζ.Κ. και Α.Κ. κατά Ελβετίας](#), ανακοίνωση αριθ. 698/2015, 30 Ιουλίου 2020.

⁷⁹ ΟΗΕ, Επιτροπή κατά των βασανιστηρίων [CAT], [Η.Υ. κατά Φινλανδίας](#), αριθ. 1052/2021, 17 Νοεμβρίου 2023.

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

